

5. Ipp. Baiba Dūda: «Pils nemīl steigu».

5. Ipp. Atpakaļlaiks: caur Kārļa Geiges fotoobjektīvu.

6. Ipp. Vidalē, kur Brunim nav konkurentu.

7. Ipp. Kas jāzina, gatavojoties vēlēšanām?

8. Ipp. Pavasara vēstneši: *cāļi, gaiļi* un *cīruļi*.

LIKTENĪGAJĀ MARTA DIENĀ

Par izsūtīšanu, mūsu rosināts, uzrakstījis Jānis Ostups no Sabdagu ciema *Jaunarājiem*. Saglabātie vectēva un tēva dokumenti ļāvuši mīnēt ļoti precīzas ziņas.

Brīdinājums

Bija atnācis pavasaris, liktenīgais 1949. gada 25. marts. Pavasaris kā jau pavasaris. Sniegs vēl pilnīgi nebija nokūsis un vietām slēpa zem savas segas stingušo zemi. Tomēr piesaulē sniegs nespēja pretoties siltajiem saules stariem un sīkas zāles asni tiecās pretī saulei, sūtīdami pirmos sveicienus pavasarim.

Bija agra rīta stunda, kad pa Ventpils šaursliežu dzelzceļa uz bērumu uz Pāces pusi steidzās kāds vīrs milicijas formā. Drīz vien viņš jau klauvēja pie *Jokumu* mājas durvīm. Vecmāte agro apmeklētāju ielaida istabā. Tas bija vīrietis pāri pusmūžam, un mājinieki viņu pazina. Sasveicinājies ar tēvu, viņš, kā tautā saka, ķērās vēršim pie ragiem, sacīdams: «Žani, nu ir slikti. Tu esi izvedamo ģimeņu sarakstā. Tev noteikti nāksies sēsties lopu vagonā un mērot tālo ceļu uz Sibīriju vai vēl nezin kurieni. Labāk būtu, ja tu ar savu ģimeni uz kādu laiku no šejienes pazustu. Tu taču esi bijis kulkas, un par tādu tevi vēl joprojām uzskata. Saku to tev visu kā draugam».

Tēvs pēdējā laikā jau tā cēlās ļoti agri, bija nomāks un mēdza klusēdams vienatnē sēdēt pie galda. Par ko viņš domāja? Tas palika kā mūžīgs noslēpums.

Miliča teiktais tēvu pavisam izsīta no sliedēm. Nu viss sagriezās ar kājām gaisā. Viņš vienmēr mēdza teikt: «Kas es par kulaku? Strādāju no saules lēkta līdz vēlam vakaram».

Izputinātā saimniecība

Tēva saimniecībā tolaik bija 19,7 ha zemes, 5 govīs, 4 aitas, 1 cūka un 2 zirgi. Kas tas par kulaku? Taču tēvs tādu apzīmējumu nopelnīja 1948. gada sākumā. Viņš 26. augustā uzrakstīja iesniegumu Dundagas izpildu komitejai ar lūgumu pārskatīt viņa lietu un svītrot no šī saraksta. Tas palika bez ievērbas.

Lūgums tapa tāpēc, ka 10. augustā tēvam piestādīja maksāšanas paziņojumu par lauksaimniecības nodokli, kura summa — 23 345 rubļi un 59 kapeikas ar nomaksāšanas termiņiem: līdz 1948. gada

10. septembrim — 7782 rubļi un 59 kapeikām, 1. novembrim — 7782 rubļi, 1. decembrim — 7781 rublis. Tas bija neiespējami! Kā lai nomaksā tik lielu naudu tādos termiņos? Valsts iepērkot rudzus, maksāja 0,11 rubļus kilogramā, bet auzas — 0,09 rubļi kilogramā.

Tā kā šādu summu nebija iespējams nomaksāt pat pie labākās gribas, 1948. gada 1. novembrī tēvam atņēma gandrīz visu, kas viņam piederēja. Atņemtās iedzīves vērtība bija niecīga: tā sastādīja 8180 rubļu. Tas bija nereāls novērtējums.

• Kopā ar dažiem tehnikuma biedriem Sibīrijā. J. Ostups 2. no kreisās.

Galu galā 1948. gada 5. decembrī tēvam atņēma pēdējo govi, aitu un sienu par 840 rubļiem. Nu mūsu ģimene bija pilnīgi izputināta un nācās *Jaunarājus*, tēva dzimtās mājas, Sabdagās atstāt.

Apmešanās *Jokumos*

Apmetāties pie vecāsmātes Anstrupes ciema *Jokumos*. Lai gan māja vēl piederēja vecmātei Emīlijai Siliņai, tur dzīvoja arī citas ģimenes: Vītolbergi, Strancmaņi, Zibenis. Nācās saspīsties un dzīvi sākt, kā sacīt, no baltas lapas. Vītolbergs pats daudzus gadus bija Dundagas ugunsdzēsējs, Strancmanis — Pāces melderis, bet Zibenis — pensionārs.

Es mācījos Dundagas vidusskolā. Tēvs iekārtojās darbā Dundagas mežniecībā pie kokmateriālu sagatavošanas mežā. Brigādē viņu neņē-

ma — bija jāstrādā vienam. Dažreiz man, puišelim, nācās iet viņam palīgā pie resnāku koku nolaišanas. Māte ar jaunāko brāli Juri rostījās pa māju, palīdzot vecmātei.

Tēva lēmums

25. marta rītā tēvs sēdēja pie galda ar seju pret logu. Tā bija drūma un skumja. Kādas domas risinājās tēva galvā? Bet bija jau arī par ko domāt. Ak, šīs baumas, baumas... Uz Pāces-Dundagas ceļa jau no agra rīta bija dzirdama motoru rukoņa. Kā vēlāk izrādījās, tur jau veda pirmos nelaimīgos uz savākšanas punktu. Un vēl brīdinājums par izvešanu. Slēpties vai palikt? Kaut gan tēvs zināja — no šīs varas visu ko varēja sagaidīt, viņš tomēr cerēja, ka mūs neizvedīs un pēc ilgām pārdomām nolēma palikt.

du tālāk paliek Dzimtene...».

Vai arī mūsu ģimeni piemeklēs tāda pati trāģēdija? Dundagā uzturējos neilgu laiku, tad devos mājup. Gāju pa Pāces ceļu. Pēc kāda kilometra, pie Otrā pasaules kara vācu tanku darbnīcas drupām (darbnīcu iesauca par *Jauno Eiropu*), bija sadzīti daudzi cilvēki. Tos apsargāja bruņoti vīri, tērpušies gan formās, gan privātās drēbēs. Kad piegāju tuvāk, mani brīdināja netuvoties. Nācās mest likumu pāri uzartajam laukam.

Izgaisusi cerība

Mājinieki bija satraukušies par manu ilgo prombūtni. Bija vēlā pēcpusdiena, kad sēdāties pie pusdienas galda. Tā kā diena jau gāja uz vakara pusi, tēvs izteica cerību, ka varbūt mūs izvešana neskars. Šaubu ēna gan viņu nepameta, jo tēvs neuzticējās komunistu režīmam.

Pēc pusdienām sākām darīt savus ikdienas darbus: tēvs aizgāja skaldīt malku, bet vecmāmiņa — sarūpēt ceļamaizi varbūtējam ceļojumam. Daudz jau nekā nebija, bet tomēr...

Biju aizgājis līdz upītei, kas tecēja aiz kūts, kad atskanēja Vītolbergas tantes saucieni: «Brauc, brauc!!!» Tiešām, no kaimiņa Grīnberga mājas puses parādījās divziru pajūgs. Braucēji ieradās pa taisno no savākšanas punkta, pa reti braucamu ceļu, bet ne pa lielceļu. Ratos sēdēja apbruņoti vīri. Nu bija skaidrs — jābrauc! Mūs visus pārņēma tāda sajūta, it kā salta ziemas diena būtu nākusi pār Latviju, it kā mēs būtu atstāti vieni paši likteņa varā. Neviens nav nekādas daļas, kurp un kāpēc mūs vedīs. Jautājums — vai uz visiem laikiem? — palika neatbildēts. Cerība palikt Dzimtenē bija izgaisusi kā rīta migla saullēktā.

Pajūgs apstājās netālu pie akas. Ieraugot pie tās sili, zirgi sāka bubināt. Droši vien gribēja dzert.

Mēs — cilvēki bez Dzimtenes

Kāds no atbraucējiem ar šauteni palika laukā pie durvīm, divi ienāca istabā. Viens no viņiem, acīmredzot galvenais, apsēdās pie galda. No saburzīta,

griezņī esam piedzīvojuši daudzus no sirds rezervēm rīkotus pasākumus. Tikšanās ar literātiem Maiju Laukmani un Zigurdu Kalmani, cāļu un gaiļu konkurss, labdarības koncerts, spilgti teatrāls stāsts padomju kultūras namā par Kārļa Geiges mantojumu, ūdens diena Šlīterē... Tā turpinām!

Alnis Auziņš

portfelim līdzīgas somas izņēma papīra lapu un sāka lasīt. Bet, tā kā vīram ar lasīšanu ne visai veicās, viņš vienkārši un strupi paskaidroja, ka uz tāda un tāda lēmuma pamata mūsu ģimene tiek pārvietota uz varenās valsts iekšējiem rajoniem. Uz kurieni un kāpēc — par to ne vārda. Viņš, apzinoties savu pārkumu, vēl noteica, lai vācot savas paunas un lai krāmēšanos nevelk garumā — nav laika. Tā kā viss jau bija sagatavots, laika nevajadzēja daudz, atlika tikai paņemt.

No sākuma tēvs un māte izskatījās tā, it kā viņus būtu piemeklējuši stinguma krampji: viņi nevarēja ne parunāt, ne pakustēties. Vecmāmiņa stāvēja pie plīts un raudāja. Tomēr reiz bija jākustas. Cik atminos, vecmāmiņa atdeva mātei savu pēdējo naudu. Ienāca arī Vītolbergas tante un atnesa nedaudz naudas. Nu vajadzēja sākt nezināmo ceļu.

Māte ar brāli iesēdās ratos, bet mēs ar tēvu gājām kājām, aiz mums — bruņoti vīri. Izskatījās, it kā uz ešafotu vestu rūdītus noziedzniekus.

Savākšanas punktā bija daudz mašīnu. Tajās atradās izvešanai nolēmtie. Mūs tieši no ratiem iesēdināja kravas kastē. Pēc kāda laika kolonna devās ceļā. Spilgti palicis atmiņā, ka, izbraucot no Dundagas, saules stari apspīdēja baznīcas sarkano torni.

Nu bijām kļuvuši par cilvēkiem bez tiesībām, bez jebkādas nākotnes, bez savas Dzimtenes.

Jānis Ostups

Foto no autora albuma

Aprīlī

- IV plkst. 12.00 *Kinobusiņš* Dundagas pili rādīs multiplikāciju filmu programmu visai ģimenei. Ieejas maksa — Ls 0,01.
- IV plkst. 21.00 atpūtas vakars *Aprīlī - aprīlī!* Spēlēs duets *Sandra*. Ieeja — Ls 2.
- IV plkst. 11.00 Lieldienas invalīdiem.
- IV plkst. 12.00 Lieldienu lustes parkā.
- IV Lielā sakopšanas talka.
- IV Talsu rajona bērnu tautas deju kolektīvu skate.

Ko tie nospriež, tas paliek

Pagasta padomē 23. februārī

► Komiteju priekšsēdētāji

Par Izglītības, kultūras un sporta komitejas priekšsēdētāju komitejas sēdē ievēlēja deputāti Unu Silu. Par Veselības aizsardzības un sociālās palīdzības komitejas priekšsēdētāju ievēlēja deputāti Mairu Remesu.

► Sociālie pabalsti

Apstiprināja grozījumus saistošajos noteikumos par pabalstiem Dundagas pagasta iedzīvotājiem, neizvērtējot ģimenes vai personas materiālo stāvokli.

► Papildinājums cenrāžos

Papildināja Veselības un sociālās palīdzības centra pakalpojumu cenrādi un noteica dažādu tehnisko palīg līdzekļu nomas maksu mēnesī (funkcionālai gultai vai ratīņkrēslam — Ls 1, staigulim — Ls 0,50, krūķiem — Ls 0,30). Mainīja nosaukumu maksas pakalpojumam *naktsmītne uz ārstēšanās dienas stacionārā* un noteica maksu Ls 1 dienā. Maksa par ārstēšanās dienas stacionārā ar viesnīcas pakalpojumiem būs Ls 5 dienaktī (cenā ietilpst ēdināšana, pa-

cienta iemaksa, naktsmītne, saimnieciskā personāla pakalpojumi, apkure, elektroenerģija, ūdens, kanalizācija un higiēnas preces).

Apstiprināja jaunu Tūrisma informācijas centra pakalpojumu cenrādi.

► Nodokļa atlaide

Piešķir 50 % nekustamā īpašuma nodokļa atlaidi Dundagas ev. luteriskās draudzes īpašumiem *Dundagas mācītāja ferma* un *Mācītājmuiža*.

► PVN un nomas līgumi

Nolēma nomas līgumos, kur noteikta tikai nomas maksa, nepieņemot pievienotās vērtības nodokli (PVN), par pamatu ņemt nomas maksu bez vecā 18% PVN un noslēgt papildu vienošanos, kur nomas maksa noteikta ar jauno 21% PVN. Turpmāk līgumos nomas maksas pamatsummu un pievienotās vērtības nodokli norādīs atsevišķi.

► Izvadīšana no pils

Atsevišķos gadījumos no pils, kas noteikta kā kultūras un izglītības centrs, pēdējā gaitā ir izvadīti pagas-

ta iedzīvotāji, kuri pagastā ir bijuši ievērojami profesionālās un sabiedriskās darbības dēļ. Tas izraisījis iedzīvotāju diskusiju un pretējus viedokļus. Padome noteica, ka Dundagas pagastā oficiālā pašvaldības pārziņā esošā mirušo izvadīšanas vieta ir kapliča pie Anstrupes kapiem.

► Detālplānojums

Atcēla pagasta padomes 25.03.2008. lēmumu par detālplānojumu Talsu ielā 1, jo īpašnieks nolēmis veikt mazāku darba apjomu nekā sākotnēji iecerēts. Atļāva ēku pārbūvēt, izveidojot tajā veikala telpas, kas paredzētas vienlaikus ne vairāk kā 20 apmeklētājiem. Noteica, ka ēka ir pašvaldības nozīmes kultūras piemineklis (muižas staļļi, 19. gs. vidus būve). Īpašniekam ir precīzi jāsiglabā ēkas kontūras uz Talsu un Pils ielas pusi, kā arī sarkano ķieģeļu mūrējums un pieslēgums ēkas galam Pils ielā 1.

► Apkures jautājumi

Skolas ielas 2 un Maija ielas 3 un 5 māju iedzīvotāji lūdz palīdzību, risinot apkures jautājumus — malkas sagādi, cīņu ar parādniekiem un siltuma zudumu novēršanu apkures sistēmā. Tā kā vairumam iedzīvotāju izvirzīto priekšlikumu vajag divu juridisku personu sadarbību, bet

daudzdzīvokļu māju īpašnieki nav nodibinājuši savu apsaimniekošanas biedrību, pagasta padome ieteica iedzīvotājiem tādu izveidot. Pašvaldība varētu organizatoriski palīdzēt biedrības izveidē.

► Elektroenerģijas piegāde

A/s *Sadales tīkls* uz pagasta padomes 15.12.2008. vēstules jautājumu par iespēju Dundagas centru apgādāt ar elektroenerģiju no apakšstacijas Pāces ielā ir atbildējusi formāli. Padome lūgs a/s *Sadales tīkls* atkārtoti novērtēt šo iespēju.

► Uzņēmējdarbības atbalsts

Pašvaldība izsniegs apliecinājumu SIA *Presta Wood* uzņēmuma darbības atbalstam un darba vietu nodrošinājumam kā īpaši atbalstāmās teritorijas uzņēmumam, lai tas varētu piešķirties valsts eksporta garantijām. Ar uzņēmumu slēgs vienošanos par nekustamā īpašuma nodokļa parāda atmaksas grafiku. Pašvaldība patur tiesības tā neizpildes gadījumā atbalstu atsaukt.

► Interesu pulciņš

Pēc Mākslas un mūzikas skolas direktores ierosinājuma bērnu deju kolektīvu *Dun-dang* pārveidoja par interešu izglītības pulciņu. Noteica Ls 3 mēnesī vecāku līdzfinansējumu.

Atbalsts uzņēmējdarbībai

Dundadzniekā ir publicētas intervijas ar pagasta uzņēmējiem. Par uzņēmējdarbības atbalstu vai ik dienas ziņo plašsaziņas līdzekļi. Kas pašvaldībai ir jādara uzņēmēju labā un ko tai nav jauts darīt?

Pašvaldību funkcijas ir noteiktas likuma *Par pašvaldībām* 14., 15. un 21. pantā. Tieši pašvaldību pienākumos nav noteikts «atbalsts uzņēmējdarbībai», tomēr ir darbības, kas sniedz zināmu palīdzību uzņēmējiem.

Pašvaldības funkcija ir saskaņā ar pašvaldības teritorijas plānojumu noteikt zemes izmantošanas un apbūves kārtību, nodrošināt savā teritorijā būvniecības procesa tiesiskumu. Šim nolūkam Dundagas pagasta padome ir izveidojusi Attīstības nodaļu un Būvvaldi.

Attīstības nodaļas speciālisti konsultē uzņēmējus par iecerētās darbības atbilstību izvēlētai teritorijai. Ir noslēgts sadarbības līgums ar Valsts ieņēmumu dienestu Talsu biroja konsultantiem, kas reizi mē-

nesī Dundagā pavēsta par jaunāko nodokļu jautājumos. Labi sadarbojamies ar Lauksaimniecības konsultāciju centru un Kurzemes plānošanas reģiona ES struktūrfondu informācijas centru. Cik iespējams pašvaldība uzņēmējiem rīko seminārus Dundagā, bet tam vajag pietiekamu interesentu skaitu. Tad aicinām arī kaimiņu pašvaldību uzņēmējus, jo vietējo atsaucības pietrūkst.

Būvvalde galvenokārt ir domāta iedzīvotāju un uzņēmēju atbalstam. Tās darbībai pašvaldība atvēl sava budžeta līdzekļus. Maksas pakalpojumi par Būvvaldes izsniegtajiem dokumentiem veido tikai 0,3% no kopējiem izdevumiem tās darba nodrošināšanai.

Īpaši tūrisma uzņēmējdarbības atbalstam pagasta padome ir nodi-

binājusi un uztur Dundagas Tūrisma informācijas centru. Mājas lapā www.ziemeļkurzeme.lv regulāri atjaunojam informāciju mūsu puses apcelotājiem.

Jau vairākus gadus pašvaldība aktīvi īsteno investīciju projektus, kuros paredzētos darbus konkursu vai cenu aptauju rezultātā iegūst uzņēmēji.

Nesen *Dundadzniekā* rakstījām, ka pašvaldībai vajadzētu piesaistīt ES finansējumu uzņēmējiem un dot tiem garantijas. Diemžēl pašvaldībai nav tiesību tieši iejaukties uzņēmējdarbībā. Saskaņā ar normatīviem aktiem pašvaldība var sniegt garantijas tikai 100% pašvaldības uzņēmumam. Arī tad par to savs atzinums ir jādod Finanšu ministrijai.

SIA Ziemeļkurzeme, kas ir pilnībā pašvaldības uzņēmums, jau ir saņēmis Kohēzijas fonda atbalstu ūdenssaimniecības sakārtošanai Dundagā un Jaundundagā. Projektu īstenojot, iegūs gan iedzīvotāji, gan uzņēmēji. Pašreiz ir izsludināti

konkursi uz paredzētajiem darbiem, tomēr Dundagas pagastā reģistrētie uzņēmumi nevar uz tiem pretendēt, jo šādā jomā neviens nestradā. Taču ir darbi, uz kuriem vietējie uzņēmēji var pretendēt, un to arī izmanto pašvaldības izsludinātajos iepirkumos. Veiksmīgi darbojas uzņēmēji: *IK Auto un būve* — skolēnu pārvaldījumi, *SIA Dundaga, z/s Jaunsniķeri, z/s Auri* — ceļu greiderēšana un smagās tehnikas transporta pakalpojumi, *PLPKS Dundaga, z/s Kļavnieki, DRT I. Kibara IU, SIA Gavsene* — pārtikas produktu piegāde, *SIA Amrams* un individuālā darba veicējs *I. Dambergs* — galdniecības pakalpojumi, *IU Čupiņš* — tehniskā palīdzība.

Pašvaldība plāno rīkot malkas iepirkumu, lai vietēji mežu īpašnieki varētu piegādāt malku pašvaldības iestādēm. Pašvaldība ir ieinteresēta, lai nauda par dažādiem tai vajadzīgiem pakalpojumiem paliktu Dundagā, bet cik tam gatavi ir vietējie uzņēmēji?

Jautājumā par nodokļiem un to

► Bibliotēkas darba laiks

No 1. III noteica pagasta bibliotēkas darba laiku: darbdienās no plkst. 10.00 līdz 8.00, sestdienās un svētdienās — slēgta. Katra mēneša 1. ceturtdienā būs spodrības stundas un lasītājus apkalpos pēc plkst. 14.00.

► Ilgstošās aprūpes iestāde bērniem

Priekšsēdētājs Aldons Zumbergs ziņoja, ka ar Kolkas pagasta padomes priekšsēdētāju Benitu Osi ir pārrunāta iespēja Kolkas pašvaldības ēkā, kur atrodas bērnudārzs, izveidot diennakts aprūpes grupu bērniem, kuru vecākiem uz laiku ir pārtrauktas aprūpes tiesības. Skolnieki varētu apmeklēt blakus esošo pamatskolu. Padome, atbalstot ieceri, uzdeva Valdim Randem Sociālo pakalpojumu pārvaldē skaidrot bērnu aprūpes iestādes izveides iespējas.

► Futbola treneris

Nolēma slēgt sadarbības līgumu ar sporta klubu *Mērsrags* par futbola trenera Mārča Kriķauska transporta izdevumu apmaksu (Ls 40 mēnesī).

► Pirmpirkuma tiesības

Atteicās no pirmpirkuma tiesībām uz 6,38 ha zemes, ko atdalīs no nekustamā īpašuma *Alkslauki*.

Protokolu pārlūkoja Aivars Miška

PAGASTA BIBLIOTĒKĀS

Aizvadītais gads visās Latvijas bibliotēkās pagāja apjomīgā projekta *Trešais tēva dēls zīmē*.

To finansē Bila un Melindas Geitsu fonds, Latvijas valsts un pašvaldības. Lietotājiem tas paver iespēju izmantot kvalitatīvus datoru un interneta pakalpojumus, bibliotekāriem — apmācības un jaunu pakalpojumu iespējas katrā bibliotēkā. Ziņas par bibliotēkām arī Dundagas pašvaldības tīmekļa vietnē www.dundaga.lv sadaļā *Bibliotēkas*, turpat arī mūsu elektroniskā kataloga adrese.

Dundagas pagasta bibliotēka

Kopš 2005. gada, kad iesolojām *e-vidē*, apgūstam aizvien jaunas zināšanas un iemaņas. Meklējam informāciju internetā, reizē neaizmirstot bagātīgā grāmatu un preses izdevumu klāstu. 2008. gadā bibliotēkai bija 696 lietotāji, no tiem bērni, jaunieši vecumā līdz 18 gadiem — 337. Lietotāji bibliotēku apmeklējuši 12 433 reizes. Izsniegums ir 23 587 krājuma vienības.

Kā bibliotēkas datortehnikas un tīkla lietotāji reģistrēti 264 cilvēki, no tiem 86 ir tikai datoru lietotāji (nelasa bibliotēkā), viņi šo iespēju izmantojuši 4484 reizes, kas veido 36% no bibliotēkas kopējā apmeklējumu skaita. No reģistrētajiem datoru izmantotājiem 28% ir vecumā pēc 18 gadiem.

Kalendārā gadā esam piedāvājušas 23 tematiskās izstādes ar 727 eksponētām vienībām un 10 pasākumus (apmeklējuši 414 interesenti).

Pērn janvārī uzsākām izbraukuma bibliotekāro apkalpošanu pašvaldību sadarbības apvienības *Ziemeļkurzeme* pangsijas iedzīvotājiem. Pie gados vecajiem cilvēkiem braucam reizi mēnesī. Šo iespēju aktīvi izmanto 4 pangsijas iemītnieces.

Ceturto gadu saviem klientiem piedāvājam kvalitatīvus datorpakalpojumus ar pastāvīgo interneta pieslēgumu (kopš 2008. gada ātrums 4 Mb/s).

01.01.2009. bibliotēkas krājumi

bija 26 271 vienība, no tām grāmatas — 24 274, seriālizdevumi — 1982, audiovizuālie un elektroniskie materiāli — 15.

No pašvaldības līdzekļiem pērn grāmatu iegādei atvēlēti Ls 2037,87 (iegādātas 507 krājuma vienības), preses abonēšanai — Ls 953,08.

Īstenojām 3 projektus: divas Valsts Kultūrkapitāla fonda finansētas kultūras programmas *Jaunu grāmatu un citu izdevumu iegāde publiskajām bibliotēkām*, kurā līdz gada beigām saņēmām 77 grāmatas par Ls 403,50, un *Bērnu žūrija* — 40 grāmatas par Ls 123,94. Ar lielu paliekošo vērtību īstenojām Talsu novada fonda un Nīderlandes labdarības fonda *KNHM* finansēto projektu *Interaktīvā lasītava bērniem*, ko līdzfinansēja Dundagas pagasta padome. Bibliotēkas bērnu nodaļas lasītavā tapa iekšējais balkons un labirints — sakārtota vide, kurā var uzturēties ikviens bibliotēkas apmeklētājs.

Kaļķu bibliotēka

2008. gadā bibliotēkai bija 81 lietotājs, no tiem pensionāri 28,9%, darba spējas vecumā 37,9%, bērni

un jaunieši līdz 18 gadiem 25,2% un pārējie 8%. Apmeklējumu skaits — 861 reize, izsniegums — 3112 vienības.

01.01.2009 bibliotēkas krājumā bija 5273 vienības, no tām grāmatas — 4738, seriālizdevumi — 533, audiovizuālie un elektroniskie materiāli — 2.

No pašvaldības līdzekļiem pērn grāmatu iegādei atvēlēti Ls 449, preses abonēšanai Ls 410. Izveidotas 13 izstādes un sarīkots 1 pasākums.

Vīdales bibliotēka

2008. gadā bibliotēkai bija 71 lietotājs. Apmeklējumu skaits — 686 reizes, izsniegums — 1502 vienības.

01.01.2009 bibliotēkas krājumā bija 5389 vienības, no tām grāmatas — 4670, seriālizdevumi — 717, elektroniskie materiāli — 2. No pašvaldības līdzekļiem pērn grāmatu iegādei atvēlēti Ls 356, preses abonēšanai Ls 480. Izveidota 21 izstāde un sarīkoti 3 pasākumi.

2009. gads

Arī bibliotēkām sācies taupības režīms. Pašreiz nauda jaunu grāma-

atlaidi uzņēmējiem pašvaldībai nav brīvas noteikšanas. Visu nodokļu aplikšanas un administrēšanas kārtība ir noteikta normatīvajos aktos. Pašvaldība administrē tikai nekustamā īpašuma nodokli, un tai ir stingri noteikts, kurām nodokļu maksātāju grupām ir iespējams sniegt atvieglojumus. Diemžēl tie neattiecas uz uzņēmējdarbību. Ja pašvaldība nesaņem paredzētos nodokļus, tā nespēj veikt kādu no tai uzticētajām funkcijām.

Pašvaldībai ir svarīgi, lai uzņēmējdarbība attīstītos, jo tās ir darbavietas pašu iedzīvotājiem. No tā ir atkarīgs gan bērnu skaits bērnudārzā, gan skolā, gan Mākslas un mūzikas skolā, gan šajās iestādēs strādājošo skaits un saimniecības izdevumu apjoms. Jo vairāk būs iedzīvotāju, jo pašvaldībā mazāk būs jāmaksā par dzeramo ūdeni un citiem komunālajiem maksājumiem, būs pieejamāki un lētāki kultūras pasākumi.

*Gunta Abaja,
Attīstības nodaļas vadītāja*

Par zaļu pat vēl zaļāks

Mūsējie konkursā Balsis

Pērn *Lielajā skolā* vairs nebija kora, bet darboties sāka vidusskolas jauniešu vokālais ansamblis, kas šogad ar labiem panākumiem piedalījās vokālās mūzikas konkursā *Balsis*. Stāsta ansambļa vadītāja Dace Šmite.

Pērn konkurss *Balsis* notika reizē ar pasākumu *Sadraudzības tilti*. Šajā mācību gadā konkursam gatavojamies mērķtiecīgi. Jo tuvāk tas nāca, jo vairāk mēģinājām. Sarežģīti bija vienā laikā visiem kopā satikties, mēģinājām gan rītos, gan vakaros.

Konkursam bija jāsagatavo 2 dziesmas: viena pēc pašu izvēles un otra — kāda latviešu tautas dziesma. Ilgāk kopā bijām dziedājuši Džordža Veisa *Can't Help Falling in Love* (*Es nevaru tev palīdzēt iemīlēties*), tā labi skanēja, tāpēc to arī izvēlējāmies. No tautas dziesmām mani piesaistīja *Visi ciema suņi rēja* Stanislava Broka apdarē.

Rajonā (konkursa 1. kārtā) ieguvinām I pakāpes diplomu un tikām uz Kurzemes novada konkursu (2. kārtu). Abi notika Talsos. 1. kārtā mūs vērtēja Sandra Lielanse, Agrita Priedniece un Ilze Vandzberga, bet 2. — Žūrija no Rīgas. Priecājāmies par sasniegumiem rajonā, bet vēl vairāk par panākumiem Kurzēmē.

Konkursā piedalījās Emīls Blumbergs, Klāvs Cirvelis, Diamanta Duplave, Magda Frišenfelde (1. kārtā), Pauls Ķierpe, Inese Meire, Linda Pirvite, Kristaps Reimartuss, Jurgis Remess, Laura Roze, Artūrs Šnikvalds, Sandra Vansoviča, Elīna Voitova, Agnese Ziemele un Inga Zēfelde.

Paldies par ieteikumiem pirms piedalīšanās 2. kārtā abām Sandrai — Cirvelei un Lielansei, bet vislielākais paldies Vairai Kamarai!

Diāna Siliņa

Vidusskolā

Dundagas vidusskola šogad ir iesaistījiesies makulatūras vākšanas akcijā, ko Latvijā rīko Swedbank, Latvijas Dabas fonds un papīrfabrika *Līgatne*. Par katru savākto papīra tonnu skola saņems 10 kg otrreizēji pārstrādāta papīra, kas ir ļoti piemērots zīmēšanai. Papildus skolēni varēja piedalīties konkursā *Zaļākā klase*, risināt erudīcijas jautājumus un veikt radošus uzdevumus. Skolā makulatūru īpaši naski vāca projektu nedēļā — no 23. līdz 27. februārim. Pavisam skolēni no 5. līdz 12. klasei savāca 11 tonnas un 259 kg makulatūras. Paldies visiem akcijā iesaistītajiem skolēniem, viņu vecākiem un citiem atbalstītājiem!

Projektu nedēļā, 26. II, notika arī Sporta diena. To rīkoja sporta skolotājas Una Sila un Skaidrīte Motmillere. Pirmajā daļā starp klasēm norisinājās veiklības stafetes, savukārt otrajā daļā skolēni pa noteiktu maršrutu devās ceļojumā pa Dundagu — atrada kontrolpunktus un taisīja tematiskos foto ar pašu izdomātiem nosaukumiem. Visu paveikto audzēkņi atspoguļoja klašu izveidotajās avīzēs.

14. III Talsu Sporta namā jau 6. gadu pēc kārtas notika Talsu rajona jauniešu diena *Laiku lokos*. Tās mērķis ir aktivizēt jauniešu līdzdalību Latvijas un Talsu rajona skolu un jauniešu organizāciju darbā, informācijas un pieredzes apmaiņā un sadraudzības veidošanā. Dienas programma bija plaša. Varēja aplūkot instalāciju izstādī *Laika mašīna*, dalībnieku prezentācijas, komandu cīņas *Ceļojums laikā*, organizāciju godināšanu, ģitārstudijas «N» apsveikumu, vokālistu konkursu *Nots-2009*, Noslēgumā uzstājās Intars Busulis un grupa *Mofo*. Mūsu skolēnu pašpārvaldes dalībnieki šajā gadā bija pasākuma rīkotāju lomā.

Norika Rēriha, direktora vietniece audzināšanas darbā

Prieks mācīties angļu valodu

Šajā mācību gadā *Mazajā skolā* 1.–2. klašu skolēnus aicinājām darboties angļu valodas pulciņā. Tā bija jauna iespēja mūsu mazākajiem bērniem! Skolēnu vēlēšanās bija ļoti liela, jo pieteicās lielākā daļa pirmklasnieku un gandrīz visi četrdesmit 2. klases skolēni. Nācās pat meklēt papildu laiku nodarbībām. Par lielo atsaucību bija tiešām liels prieks!

Labprāt pieņemām pulciņā visus skolēnus, kas vēlējas darboties. Angļu valodu apgūstam interesanti un saistoši, tā, lai mazajiem būtu aizrautība un prieks!

Kopā runājam dzejolišus, klāt pieliekot kustības. Ejām dažādās rotāļās, īpaši bērniem patīk rotaļa ar cepuri. Klausāmies dziesmiņas un skaitāmpantus angļu valodā.

Strādājam arī ar darba lapām, krāsu zīmuliem, līmi un šķērēm. Interesanti darbiņi tapa, iekārtojot māju un apģērbjot lelles. Tos krājam vāciņos, lai pavasarī padarīto novērtētu.

Mazie pulciņa dalībnieki prot aizskaitīt līdz 10, zina krāsu nosaukumus, ir apguvuši nelielu vārdu krājumu, jo ik reizi cenšamies apgūt 4–6 jaunus vārdus. Protams, tie katrā nodarbībā jāatkārto un jānostiprina atmiņā.

Bērni jau prot vaicāt *What is your name?* (Kā tevi sauc?), *How are you?* (Kā tev klājas?), *What is this?* (Kas tas ir?) un, protams, arī atbildēt. Tā, pamazām mācoties, drīzumā varēsim patērēt angļu valodu!

Beidzot 1. semestri, izgatavojām skaistu sniegavīru, kurš tur rokā lapu ar dalībnieku vārdiem un apgalvo: «*I like English!*» (Man patīk angļu valoda!)

Bērni ar lielu aizrautību darbojas pulciņā un skolotāju katru pirmdienas sagaida ar jautājumu: «Vai pulciņš šodien būs?» Skolotāja atbild: «Protams, šodien atkal mūs gaida interesanti uzdevumi!»

Zanda Napska, angļu valodas pulciņa skolotāja

Žetonu jeb patiesības vakars

13. III divpadsmitie *Lielajā skolā* aicināja uz radošu, asprātīgu un sirsniņu Žetonu vakaru, kas izvērtās par patiesības vakaru.

Viņi atklāja, ka 12 gadus mācījušies nevis parastā, bet īpašā, slepenā izlūkošanas dienestu sindikāta radītā skolā. Visu laiku skolēni apguvuši dažādus priekšmetus pie īstiem profesionāļiem, lai iegūtās zināšanas varētu likt lietā visos dzīves gadījumos.

Žetonus — savdabīgas zīmes par gatavību galvenajiem pārbaudījumiem — katram skolēnam pasniedza spiegu sindikāta galvenais boss, reizē arī skolas direktors Uldis Katlaps. To saņemot, katrs par sevi uzklusēja nelielu, bet asprātīgu klasesbiedru veidotu raksturojumu. Nākamais absolventus sveica arī pagasta padomes priekšsēdētājs Aldons Zumbergs un vienpadsmitie.

Divpadsmitie vēl atzinās, ka jau no sākuma skolā tikuši sadalīti 3 klasēs — 3 spiegu kategorijās: A klase specializējās atentātos, B — informācijas zagšanā, bet C — izlūkošanā. Uzzināt, kā viņiem klājies, varēja, noskatoties katras klases uzņemto videofilmu.

Skolēni ar skanīgām dziesmām un skaistām puķēm pateicās vecākiem un skolotājiem par satriecošo iespēju mācīties Dundagas vidusskolā, kur varējuši iegūt rūdījumu un lieliskus sakarus nākotnei. Noslēgumā dziesma kā paldies skanēja visiem, kas bija ieradusies.

Diāna Siliņa

14. III Rīgā, Skonto hallē, Lāse 2009 kausa izcīņā skolu komandām volejbolā mūsu pamatskolas zēnu komanda ieguva otro vietu, pamatskolas meitenes — piekto, vidusskolas jaunieši — sesto, bet jauniešes — septīto.

Apsveicam dalībniekus un sporta skolotājas Unu Silu, Gundegu Lapiņu un Skaidrīti Motmilleri! Balvās 13 volejbola bumbas, 2 bumbu somas un bumbu grozs.

Diāna Siliņa

Klimata izmaiņas

Tāda bija projektu nedēļas tēma *Lielajā skolā*. Piektdien, 27. II, lūkojos, ko dažu klašu skolēni izpētījuši.

6.b klasē noskatījās kādas grupas prezentāciju *Lietu otrā dzīve*. Meitenes bija atklājušas, ka otrreiz lietas izmanto mākslas un mūzikas skolā, bērnu dienas centrā *Mājas* un arī katrs savās mājās. Mākslas un mūzikas skolā viņas nekad agrāk nebija bijušas, un tur meitenēm ļoti patīcis, vislabāk — lelles un audzēkņu skolas nobeiguma darbi. Kāda grupa klasē bija pētījuši pārtikas preču izcelsmi veikalā *Top*, cita — kādā veidā visvairāk cilvēks atstāj nospiedumus dabā. 6.b klases audzinātāja Mārite Pēterhofs pateicās visām uzrunātajām dundadzniecēm — Alfai Auziņai, Lindai Celmai, Sandrai Dadzei, veikalu *Top* mārketinga vadītājai Gunītai Ziņģei un Dundagas *Top* vadītājai Kristīnei Vītolai — par atsaucību. Arī pagasta bibliotekāres, vēl pārskatot savus krājumus, atradušas makulatūru, ko atdot.

7.b klases skolēni (audzinātāja Vita Krauze) bija aplūkojuši nopietnus tematus — *Globālās sasilšanas sekas*, *Gaisa piesārņojums*, *Siltumnīcas efekts*, *Klimata izmaiņas sekas* un *Skābie lieti*. Lai saudzētu dabu,

skolēni ieteica vairāk staigāt kājām un braukt ar velosipēdu.

• 7.b klases skolēni kopā ar Atkritumu monsturu.

Austras Auziņas foto

8.b klase (audzinātāja Iveta Kunderka) bija veikusi pētījumus, kas varētu īpaši interesēt dundadzniekus. Kāda no grupām bija secināju-

bet to, kas garšo, pārsvarā — picu un kolu. Vecākā gadagājuma ļaudis pērk lētākās preces. Visdārgākais izrādās veikals *Top*, bet visizdev-

gāk ir iepirkties *Karlito*, jo ikdienas preces tur maksā vislētāk.

Grupai, kas interesējās par klimata izmaiņas cēloņiem, viens no būtiskākajiem atklājumiem bija — troksnis traucē dabai!

Skolotājas Silvas Rozenbergas un Lienītes Iesalnieces audzēkņi bija meklējuši informāciju par putniem. S. Rozenberga pastāstīja, ka viņas audzināmās 6.a klases skolēni iepazinuši daļu putnu, kas dzīvo Slīteres nacionālajā parkā. Izrādās — tur ligzdo vairāk nekā 100 putnu sugu! Skolotāja uzskata, ka būtiska bijusi atziņa — cilvēki atrodas mīļiedarbībā ar putniem.

L. Iesalniece atzina, ka viņas audzināmā 8.d klase projektu nedēļā izdarījusi 3 lielus darbus: savākusi makulatūru, aizsūtījusi atbildes uz konkursa *Zaļākā klase* 3. kārtas jautājumiem un pētījusi klimata pārmaiņu ietekmi uz putniem.

Abas skolotājas priecājās par labo sadarbību ar Slīteres nacionālā parka darbiniekiem Helmutu Hofmani un Vilni Skuju.

L. Iesalniece norādīja arī interneta adreses, kur var uzzināt par putniem: www.lob.lv, www.dabasdati.lv un www.putni.lv.

Diāna Siliņa

Mērkaķītis Šā atkal Dundagā

13. un 14. III Madonas rajona Kusā notika valsts teātra sporta turnīrs, kurā uzvaru un ceļojošo balvu — mērkaķīti Šā — izcīnīja Dundagas vidusskolas 5.–8. klašu komanda. Par to stāsta mūsu teātra sporta trenere Vaira Kamara.

Valsts turnīros dundadznieki piedalās kopš 2003. gada, kad 5.–8. klašu komanda uzreiz ieguva 1. vietu. Divus gadus palikām otrie.

Šoreiz 13. valsts turnīrā mūsu komandas liktenis izšķīrās 13. datumā, piektdienā. Dundadznieki ieķļuva starp 4 spēcīgākajām komandām, iepriekšējo gadu uzvarētājām. Sestdien ar Lielvārdi spēlējām neizšķirti, tāpēc tiesneši uzlika papildspēli ar pilnīgi jaunu tehniku. Galu galā teātra sportā improvizēt jāprot katram! Tā kā abi kapteiņi bija sevi lieliski apliecinājuši jau iepriekš, papildspēlē piedalījās komandas locekļi bez kapteiņiem. Mūsējie uzvarēja! Ceļojošā balva jau otro reizi nonāca Dundagā.

Mūsu komanda — Kristis Iesalnīks (kapteinis), Raitis Bērziņš, Dāvis Bērzkalns, Juta Freimane un Baiba Leskovska — atstāja patīkamu iespaidu ne tikai uz skatuves vien: tā bija smaidīga un saliedēta. Priecājos par viņiem dzirdēt labas atsauksmes.

Liels paldies vidusskolas vadībai par transportu un ceļa izdevumu segšanu, kā arī šoferim Aigaram Bērziņam, Raita tētim, kas mūs visu laiku atbalstīja!

Turēsim īkšķus par mūsu 10.–12. klašu komandu, kas 3. un 4. IV Iecavā piedalīsies valsts turnīrā!

Samērojamies ar kuldīdzniekiem

19. III Dundagas skolēnu atklātajā čempionātā šahā 3 dažāda stipruma grupās sacentās 36 jaunie šahisti no Kuldīgas un Dundagas.

Lielākā daļa dalībnieku bija sākumskolas audzēkņi, un šīs sacensības kalpoja par labu pārbaudi pirms *Cerību kausiem* — komandsacensībām Rīgā. Kā veicās mūsējiem?

Iesācēju grupā Rihards Pētersons 6 dalībnieku pulkā ieguva 3. vietu. Rihards bijis tikai dažās nodarbībās, un šīs bija viņa pirmās sacensības, tāpat kā Sindijai Smilgai, kas palika 6. vietā.

Ceturto sporta klašu grupā sacentās 22 dalībnieki. Paula Skaidiņa ar 4 punktiem no 7 iespējamiem dalīja 6.–11. vietu, puspunkts mazāk un 12. vieta Ģirtam Treinovskim, bet 13. vieta Rihardam Hermanim. Rūdolfs Bražis ar 3 punktiem palika 16. vietā, bet Rebeka Andrejeva ar 1 punktu — 21. vietā.

Apvienotajā II un III sporta klašu grupā Edijs Tropiņš 8 dalībnieku konkurencē ieguva 3. vietu. Labs sniegums, taču nieka tiesas pietrūka līdz II sporta klasei.

Alnis Auziņš

Dundagas seriāls

DAILRADE

Turpinājums. Sākumu skatīt 75. numurā.

Pabeidzam stāstījumu par šuvējām, pieminam montētājus un galdniekus.

Geņa Freimute:

— 1977. gadā no darba bērnudārzā aizgāju strādāt uz *Dailradi*. Bērni bija sākuši iet skolā, vajadzēja nau-
du: *Dailradē* to varēja nopelnīt.

Man piedāvāja strādāt par montētāju. Gatavojām dzintara kārbas, atslēgas, paplātes, virtuves plauktus, paliktnišus sešām sulas glāzēm, lādes *Auce*, koka bižutērijas kastītes

No 1982. gada *Dailradē* strādāju par šuvēju. Mamma man bērnībā bija nopirkusi šujmašīnu, jo viņa pamanīja, ka man ļoti patīk šūt. Jau no 14 gadu vecuma šuvu sev kleitas. Tās gan bija bez piegrieztnes, bet derēja kā uzlietas. Vēlāk piegrieztnes ņēmu no žurnāliem. Arī savus bērnus apšuvu no galvas līdz kājām.

• **Geņa Freimute** — montētāja.

Foto no G. Freimutes albuma

ar ādas virsmu, uz kuras redzams Rīgas skats senatnē. No linu auklas pinām ķebļu virsas. Tie bija dārza atpūtas ķebļi, kas maksāja 12 rubļus. Pinot nogura rokas, jo aukla bija rupja un kārtīgi jānovelk. Vēl taisījām bērnu soliņu ar ādas uzšuvumiem un porolona pildījumu. Savdabīgi bija garšvielas trauciņi: vāciņus virpoja, stiklus veda no Rīgas, bet karotītes sinepēm no koka sagatavēm izslīpējām mēs, montētāji. To darījām mehanizēti, pēc tam apstrādājām ar smilšpapīru, lai nebūtu asumu. Tad kā makaronus bērām katlā ar linu eļļu. Kad izņēmām ārā, apžāvējām un likām sinepju trauciņos.

Strādājām halātos. Sākumā mūsu darba tērpi bija baltā krāsā, vēlāk arī citās. Vīrs tiem sējām brezenta priekšautus, lai, darbojoties ar līmi un slīpējot, halāti nenosmērētos.

Montētāji, mani darbabiedri, bija Kārlis Janbergs, Marina Kalmane, Ligita Blumberga, Maiga un Pēteris Tukiši, Josifs Gavrons, Zaiga Sproģe, Irēna Roga, Biruta Braziene, Edvīns Ozols. Austrā Spicmeistere un Ziedonis Dišlers grieza atslēgās rakstus. Austrā arī virpoja.

Katru gadu Sieviešu dienā vīrieši mums gatavoja kādu patīkamu pārsteigumu. Pa tulpēm jau bija vienmēr, bet tai parasti klāt nāca arī maza dāvana. Spilgti prātā palikusi reize, kad viņi bērnu lāciņa bikšu starā bija salikuši saktas dažādās krāsās un mums katrai viena bija jāizlozē. Man vēl tagad tā glabājas mājās.

Mājās man bija kājminamā mašīna *Singer*, bet *Dailradē* jāšuj ar elektrisko šujmašīnu. Grūti gāja, kamēr iemanījies. Naktīs sapņos redzēju, kā man šujmašīna skrēja virsū, tāpat sapņoju, ka nevaru nošūt vīles un viss šuvums jāārda ārā. Četrpadsmitgadīgā meita Dace mani vairākkārt iedrošināja: «Mamm, nepadodies, tu vari!» Tiešām ar laiku viss bija kārtībā.

Šuvām visāda veida priekšautus — *Anda*, *Baiba*, *Dace*, *Dina*, *Izolde*, *Līgava*, *Tulpe*, *Ābolu*, *Puķu*, *Augļu*, *sedziņas*: *Bella*, *Pavasaris*, *Rudens*. *Bella* bija komplekts, kas sastāvēja no lielākas rūtainas sedziņas un no 6 baltā lina salvetēm. Sedziņu *Rudens* rotāja aplikācijas āboli, bet *Pavasari* — tulpes. Visas sedziņas bija ar bārkstīm.

Latvijas neatkarības gados šuvām arī valsts karogus, lielos — no vilnas, mazos — no kokvilnas.

Lai izpildītu plānu, darbus ņēmām līdzī uz mājām un mums nebija ne sestdienu, ne svētdienu. Taču pelnījām labi — kādus 350 rubļus mēnesī.

Spilgti atceros kādu reizi, kad naudu izmaksāja repšišos. Toreiz algas dienā saņēmām biezu naudas paku — 1000 naudas zīmju pa vienam repšītim.

Lilita Laicāne:

— Pēc vidusskolas gribēju turpināt mācības Rīgā, bet nesanāca. Atgriezies Dundagā. Kolhozā bites ravēt negribēju, un *Dailrade* bija glābiņš. Tā arī tur nostrādāju no 1974. gada veselus 20 gadus — līdz pat

Dailrades beigām.

Sākumā biju galdnieka mācekle. Darbaudzinātājs laikam bija Vilnis Frīdmanis. No sagatavēm taisīju nelielas kārbas — līmēju kopā. Kārbām bija vāciņš, tam virsū salmu aplikācija un dzintariņš. Es aplīmēju kārbu ar nažfinieri, salmiņus līmēja citi. Galdnieki strādāja pirmajā stāvā, bet es — otrajā. Tajā atradās arī priekšnieka Alda Baļķīša kabinets. Kabinetus gan šad tad mainīja. Baļķītim bija lieli nopelni Dundagas *Dailrades* izveidē un attīstībā. Viņš bija īstajā vietā — līderis, organizators. Prata ne tikai kārtot darbus, bet arī gādāt par atpūtu. Atceros atpūtas vakarus universālveikala otrajā stāvā, MRS vecajā klubā. Iespējams, notika arī kultūras namā. Astotajā martā vīrieši mūs vienmēr apsveica. Daudz braucām ekskursijās pa Padomju Savienību. Atminos ceļojumus uz Erevānu, Buhāru, Samarkandu, Brestu.

Vēlāk pārgāju uz grāmatvedību. Rasma Kārklevalka bija galvenā grāmatvede, Vija Stūreniece, vēlāk vīra uzvārdā Maslobojeva — ekonomiste. Es kā palīdzē darīju visādus darbus. Piemēram, Baļķītis lika apkopot racionalizācijas priekšlikumus.

Šķiet, no 80. gadu sākuma sāku strādāt šuvēju iecirknī par meistares Skaidrites Ozoliņas palīdzi. Mans amats bija — darba dalītāja. Čehs atradās otrajā stāvā. Tur strādāja piegrieztā, izšuvēja, šuvēja un aplikāciju šuvēja. Katra veica savu darbu. Piemēram, bija produkcijas veids — priekšautiņi ar cimdīņiem. Lai pagatavotu cimdīņu, bija jāveic visas četras operācijas.

Lai piepelnītos, izšūšanas darbus ņēmu uz mājām. Pa vakariem strādādama, arī papildus kaut ko iemācījies. Baltam linu priekšautam ar krustdūrieniem izšuvu dažādas krāsas rakstus. Daudz audēju un šuvēju strādāja mājās. Čehā, kur bija rūpnieciskās šujmašīnas, strādāja vismaz 20 sievu, bet krietns skaits — mājās. Īpaši izdevīgi tas bija tām, kam mājās vajadzēja auklēt mazus bērnus.

Kolhoza laikos rudeņos bija jāvēc kartupeļi, pavasaros — akmeņi. Ražošanu nepārtrauca, un visi talkās arī negāja — tikai jaunākie, tie, kam veselība ļāva.

Vienu brīdi mani ielika par komjaunatnes sekretāri. Vajadzēja vākt biedru naudas, taisīt sienas avīzes. Tas man ārkārtīgi nepatika. Tad vēl sāka mākties virsū, lai stājos partijā. Tam nu gan noturējos pretī.

Pirmajā stāvā atradās tehniskās kontrole. Pārbaudīja visus produkcijas veidus. Lūcija Vērđiņa bija ļoti stingra šuvēju kontroliere. Tā kā lejā katrs nesa savu produkciju, tad kontroliere zināja, kas ko ir darījis. Arī piegrieztā atstāja savu vārdu.

Aivars Dinsbergs:

— Biju traktorists un šoferis. 1972. gadā Aldis Baļķītis mani uzaicināja strādāt par galdnieku. Taisīju tā saucamās suvenīru lādes *Auce*. Man mājās vēl ir, diegi glabājas. Tikai mazie noplēsa vāku nost, un

• **No labās: Alda Upīte, Līga Vikstrēma, Zeltīte Alere (vēlāk Tukiša), Velta Niegliņa, Skaidrite Ozoliņa, Zaiga Sproģe, Lilita Laicāne, Vija Maslobojeva un Lolita Vitmane. 1987. gada marts.**

Foto no L. Laicānes albuma

es uztaisīju jaunu.

Sākumā atsevišķi nebija ne materiālu gatavotāju, ne slīpētāju, ne frēzētāju. Darbus dalīja vēlāk. Es taisīju lādītes no sākuma līdz beigām, jau no materiālu sameklēšanas un sagatavošanas. Galvenokārt izvēlējos bērzu, arī alksni un apsi. Jo vairāk koks satrusējis, jo labāks raksts iznāca. Pats zāģēju, slīpēju, nagloju, pieliku apkalumus, vienīgi nelakoju. Instrumenti bija *Dailrades*: vīle, mazs āmurītis, mazas nagliņas, līme, eņģītes, apkalumi.

Kokgriezēji arī strādāja visi vienā telpā. Galdnieks Ēriks Leja taisīja liektās kārbas un dekoratīvās atslēgas — pakaramos. Arī garšvielu glāzītēm (tās gatavoja Rīgā) taisīja koka paliktnišus un virpoja vāciņus. Vilnis Brande un kurlmēmais Aukmanis pārsvarā taisīja atslēgas. Vispirms izfrēzēja konfigurāciju, pēc tam apstrādāja ar rokām. Kokgriezēji izgrieza ornamentus. Lādēm *Auce* kājiņas ar lenšzāģi izzāģēja, tad vilēja ar vīli.

Cītīgi strādājot, divas trīs lādītes dienā varēja uztaisīt. Galdnieka plāns bija 42 vai 45 lādes mēnesī. Knibināšanās liela! Visvairāk bija jānoņem ar izzāģēšanu. Skrūvspīlītēs jāieliek, stūrīši jāsalaiž kopā, jāpiespaktele. Kontrolieri skatījās, lai visi vilējumi sakristu. Beigās dabūju 2. galdnieka kategoriju.

KVALITĀTE—90

Dundagas ceha pieredze

Nesen apvienības arodkomitejas sēdē tika uzklauts Dundagas ceha priekšnieks Harijs Podkalns. Pēc tam, kad tika apspriests šis jautājums, arodkomitejas sēdē pieņēma lēmumu ar ceha darba pieredzi kvalitātes jautājumos iepazīstināt arī pārējos apvienības darbiniekus.

Patiešām, pēdējā laikā Dundagas cehs ir guvis zināmus panākumus produkcijas kvalitātes uzlabošanas jomā. Kokapstrādes iecirknis arvien mazāk saņem pretenzijas no tirdzniecības organizācijām, bet par šūtajiem izstrādājumiem to nav nemaz. Nekādu noslēpumu šeit nav, vienkārši ar kvalitātes jautājumiem cehā nodarbojas ikviens — sākot no strādnieka un beidzot ar ceha priekšnieku. Tehniskās kontroles nodaļas kontrolieris Vilnis Frīdmanis

nis saka, ka ceha priekšnieks H. Podkalns ļoti bieži iegriežas gatavās produkcijas pieņemšanas iecirknī, un nevis kā parasts viesis, bet bieži pats piedalās produkcijas kvalitātes kontrolē.

Cehā deviņiem strādniekiem ir dotas tiesības strādāt ar personīgo kvalitātes zīmogu un pieciem cilvēkiem ir piešķirts godpilnais nosaukums «Kvalitātes teicamnieks». Pašlaik tiek veikti organizatoriski pasākumi nolūkā izveidot divas kvalitātes iniciatīvās grupas. Kvalitātes dienas cehā notiek nevis «ķeksīša» dēļ (kā tas diemžēl bieži gadās citos cehos). Tajās lietišķi tiek apspriestas kvalitātes problēmas, brāķdari saņem pelnītu kritiku. Viņus nosoda viss darba kolektīvs. ..

Rezumējot iepriekš teikto, jāatzīmē, ka pats galvenais faktors, no kura ir atkarīga darba kvalitāte, — ir darba cilvēka sirdsapziņa, viņa apzinīguma pakāpe, pienākuma apziņa.

V. Navarskis, ģenerāldirektora vietnieks, apvienības TKN priekšnieks

Mūsu apvienības goda plāksne

VILNIS FRĪDMANIS — kopš 1968. gada strādā mūsu apvienības Dundagas cehā par tehnisko kontroles nodaļas kontrolieri, nepieciešamības gadījumā aizvieto ceha priekšnieku, šo darbu veicot tikpat priekšzīmīgi kā savus tiešos pienākumus. Vilni Frīdmani lieliski raksturo viena epizode viņa darba biogrāfijā — kad Dundagas cehā notika šuvēju profesionālās meistarības konkurss, Vilnis Frīdmanis aktīvi piedalījās tā darbā kā žūrijas komisijas loceklis, neskatoties uz to, ka bija slims. Tas, ka pēdējā laikā ievērojami paaugstinājusies Dundagas ceha produkcijas kvalitāte, ir lielā mērā arī rūpīgā kontroliera Viļņa Frīdmana nopelns.

No avīzes *Dailrade*, 1987. gada 30. aprīlī, Nr 9 (109)

Alnis Auziņš un Diāna Siliņa

Autori pateicas par atbalstu A. Baļķītim, A. Dinsbergam, G. Freimutei un L. Laicānei.

Turpmāk vēl.

• **Ražošanas apvienības Dailrade Dundagas ceha vīrieši, kas apsveica sava ceha sievietes 8. martā (gads nav zināms). No kreisās: Arvīds Mūrnieks, Uldis Vītols, Voldemārs Dūmiņš, Juris Letauers, Visvars Nierliņš, Edvīns Ozols, Edmunds Sadovskis, Gunārs Niedols, Aivars Jaunups, Gunārs Veinbergs, Tālivaldis Gavars, Maigonis Freimuts, Josifs Gavrons, Skujiņš, Kārlis Grasmanis, Kārlis Jambergs, Vilnis Frīdmanis, Ziedonis Jākobsons, Aldis Baļķītis un Kārlis Dozbergs.**

Foto no A. Baļķīša albuma

Lauzīsim galvu dotajā virzienā

«Pils nemīl steigu»

Kopš pērnā augusta Dundagas pils direktore ir Baiba Dūda. «Pils kundze» šajā darbā ir kā punkts uz «i», kā kulaks uz acs — īstens duņdžinš, kas vajadzības gadījumā liek lietā tamiņu mēli, cilvēks, kas deg par savu dzimto vietu, un reizē viens no mūsdienīgāk domājošiem dundadzniekiem.

— Vidusskolu beidzu interesantā pārmaiņu laikā. Tas noteica profesijas izvēli — gribēju kļūt par darbmācības un mājturības speciālisti. Mūs arī sagatavoja par labiem pedagogiem. Jau 4. kursā mācoties, sāku strādāt pilī, Mākslas skolā. Pēc 7 gadiem mani uzaicināja uz krīžu centru.

— Pilnīgi citā darbā?

— Kā audzinātāju mani gaidīja tiešs darbs ar bērniem. Taču arī pirmajā darbavietā svarīgi bija ne tikai iemācīt bērniem tīri profesionālas prasmes un iemaņas, bet arī būt skolotājai — daudz runāt ar viņiem un uzklaut sarežģītos dzīves brīžos, atbildēt uz dažādiem jautājumiem. Biju sākusi domāt, ka varētu palīdzēt grūtībās nonākušiem bērniem, tāpēc aicinājums uz krīžu centru mani ļoti uzrunāja.

— Kādu pieredzi deva abi darbi?

— Mākslas skolas laikā ļoti iemīļoju pils vidi. Darbs ar kolēģiem, īstiem profesionāļiem, deva iespēju krietni mācīties. Krīžu centrā izaugu kā personība, apguvu mūsdienās noderīgas prasmes, kā organizācijas vadību, darbu ar cilvēkiem, projektu rakstīšanas māku. Krīžu centrā tas bija vienīgais finanšu piesaistes veids, tikai tā spējam pastāvēt. Mēs, nevalstiska organizācija, šajā ziņā darbojamies līdzīgi kā biznesa uzņēmums.

Iemantoju arī augstāku problēmu izpratnes latīņu. Kad daudzi sāk par kaut ko uztraukties un saka — tā ir problēma, es atbildu, ka tas ir

tikai risināms jautājums.

— Kāpēc pieteicies konkursam uz pils direktores vietu?

— Tā kā ģimenē nolēmām dot iespēju vienam bērnam, kas pazaudējis vecākus, augt pie mums, tad vajadzēja meklēt darbu tuvāk dzīves vietai. Tas pirmkārt. Otrkārt, pils

man vienmēr šķitusi nozīmīga visai Dundagai. Atzīstos — esmu lokālpatriote, man svarīgi, kas te notiek. Pilij, milzu vērtībai, kultūrvēsturiskajam mantojumam, reizē ir liela loma pašreizējās norisēs.

— Lielās līnijās tev droši vien jau sākumā bija redzējums par savu darbu un pils attīstību. Vai tagad, gandrīz pēc astoņiem mēnešiem, kaut kas ir mainījies?

— Mana vīzija bija un joprojām ir radīt vīziju par pils darbību. Pērn

aicināju kopā pašvaldības iestāžu vadītājus, dažādu nozaru cilvēkus, uzņēmējus, lai spriestu par pils attīstības plānu. Tas ir sarežģīti milzu ēkai, kas nodrošina noteiktas pašvaldības funkcijas un reizē ir vēstures un kultūras piemineklis, kam nedrīkst nodarīt pāri un kas pieprasa savas nodevas. Man pat drusku tā kā jābūt pils advokātei. Tādēļ jāveido gudrs redzējums — kā pilij pastāvēt, kā būt noderīgai, ko tajā ielaist, ko ne, lai mūsu lepnums veiksmīgi darbotos, attīstītos un saglabātu visu vērtīgo. Attīstības plāna izveide vēl ir sākumā, bet seminārā, aizsākot diskusiju, izdarījām labu darbu. Ikdienas dzīvei, pils attīstībai, arī domai par peļņu un visa vērtīgā saglabāšanai jāiet roku rokā. Apzinos — kamēr nebūs ļoti skaidra redzējuma, kādā mākslas stilā veidosim 1., 2. un 3. stāvu, tikmēr nepārprotami pils funkcijas nenoteiksim. Bet koptēls pamazām veidojas. Esmu sapratusi, ka pils nemīl steigu. Visi lēmumi jāpieņem diskutējot, pārdomājot, saistībā ar vēsturi, tagadni un nākotni. Tālāk attīstība lielā mērā atkarīga no mums pašiem un arī no valstī notiekošā.

— Tātad nekas pilnīgi negaidīts nav atklājies?

— Nē, klāt nākusi jauna izpratne. To izvirzīju par pirmo uzdevumu — savākt pēc iespējas vairāk informācijas, lai tālāk pakāpeniski virzītu pils stratēģijas jautājumus pagasta padomei un izpildvarai.

Pils daudz ko ir pārdzīvojusi, gan pārbūves, gan ugunsgrēkus, gan dažādu iestāžu klātbūtni, un no pirmsākumiem maz saglabāties, liekoties tikai mūri, pavisam maz ir interjera detaļu. Arī tas vedina būt apdomīgiem, lai nepieņemtu pārsteidzīgus lēmumus un neizbojātu to senā mazumiņu, kas palicis.

— Zināma eklektika pilī ir nenovēršama.

— Jā, bet, jo vairāk iepazīstos ar materiāliem šeit uz vietas, gan Pieminekļu inspekcijas Dokumentācijas centrā, manī nostiprinās pārliecība, ka iespējams attīstīt pils kopējo bildi, respektējot visus stilus, kas arhitektūrā un interjerā izpaužas. Caur interjera prizmu lūkojoties, pašlaik uz pili skatos pa stāviem. Viens spārns attīstāms tā, otrs tā. Tas palīdzētu izšķirt, piemēram, kā-

dā krāsā krāsot sienas, kādu grīdu likt.

— Bet darbi noris jau tagad. Jauniešu mītne būs liels veikums.

— Kad atnācu, meistari strādāja pilnā sparā. Patlaban (16. III. — Red.) vēl nav mēbeļu, bet tas ir vis-

tuvākās nākotnes jautājums. Izbūvētas 8 istabas — trīs viesiem, piecas Dundagas vidusskolas audzēkņiem skolas laikā, bet arī tās sestdienās, svētdienās un vasarā piedāvāsim ceļotājiem. Tāpat ieguldītais darbs un līdzekļi ļaus kaut ko nopelnīt. Paldies visiem, kas nāca talkā, īpaši bijušajām Mākslas skolas kolēģēm Lindai Celmai un Velgai Eizenbergai! Par padarīto visi varēs lepoties. Galvenais — tur ir saglabāts stāsts par šo vietu, ieejot sajūti, ka esi pilī, par to liecina sienu krāsojums, durvju apdare, mēbeles, kuru izveidē bijām iesaistījuši mēbeļu dizaineru. Reizē ar seno ir mūsdienu prasībām atbilstošas ērtības — dušas, labiekārtota virtuve.

— Kādas telpas vēl varētu apgūt tuvākajā nākotnē?

— Vairākas jau tagad varam iznomāt. Piemēram, sniegt pakalpojumu tiem, kas grib pilī svinēt kāzas. Tad vēlas arī labu ēdināšanu, tāpēc esmu uzrunājusi uzņēmējus, lai viesiem piedāvātu ēdināšanas uzņēmēju un arī floristu pakalpojumus. Svarīgi, lai pakalpojumu pircējiem pašiem tie nebūtu jāmeklē.

Nolēmām, ka izvadīt no pils nevarēs. Bet bērnu mielastus rīkot var. Esam gatavi tam, ko mūsu senči dēvēja par godiem.

— Pirms gadiem septiņiem pēc sabiedrības lūguma Dundadzniekā aptaujājām iedzīvotājus — vai viņi vēlas kafejnīcu pilī.

— Pašlaik vairāk saredzu uzņēmēju nodrošinātu izbraukuma ēdināšanu pasākumos. Pastāvīgi tas būtu ļoti grūti, savukārt tikai sezo-

nai diezin vai atmaksātos ieguldījumi. Taču, ja rastos uzņēmējs, kas būtu tam gatavs, tāda iespēja pastāvē.

— Vai ir vēl telpu rezerve?

— Jā. Līdz galam jāsaprot, ko katrā var attīstīt, un tādas ir visos stā-

Baiba Dūda (dz. Krūziņa) dzimusi un augusi Dundagā, te 1990. gadā beigusi vidusskolu, pēc 5 gadiem — Latvijas Lauksaimniecības universitāti, iegūstot darbmācības un mājturības skolotājas diplomu. Septiņus gadus strādājusi Dundagas Mākslas skolā un tikpat ilgi — Talsu sieviešu un bērnu krīžu centrā. Precējusies, kopš pērnā marta kopā ar dzīvesbiedru Uldi audzina meitu Lauru.

vos. Līdz pagrabam gan vēl īsti nesmu tikusi. Tur ir, ko rādīt apmeklētājiem. Trešajā stāvā no senā interjera nav nekā, toties pirmajā stāvā — velles, kolonnas, lodziņi, gaitēji — ir unikāli! Pamazām jāatbrīvo telpas, kuras izmanto noliktavai. Jānovērtē konstrukciju tehniskais stāvoklis un telpas jādara publiski pieejamas. Tas jāsāk jau šogad.

— Pirms gadiem 12 Cēsīs baudīju teatralizētu stāstu par pili, viduslaikiem, un spēle tādā garā caurvija visu vakaru, ieskaitot ēdināšanu. Varbūt ko līdzīgu ar laiku varam ieviest arī mēs. Ir visi priekšnosacījumi: pati leģendām apvītā pils, stāsts par Zaļo jumpravu un rūķīšiem, režisores Vairas Kamaras jaunie aktieri. Piemēram, uz kāzām!

— Jā! Idejas jau virmo un gaida piepildījumu.

Tagad ir svētīgs laiks domāšanai. Ja būs skaidras ieceres un pietiekami daudz ļaužu, kas iedegsies par tām, tad dabūsim arī naudu. Daudz ko var attīstīt ar pieticīgiem līdzekļiem. Protams, neiztikt arī bez lieliem ieguldījumiem — hidroizolācijai, ugunsdrošībai. Bet galvenais — pilij vajag domas un darbus. Dundaga daudzām ir svarīgi, kas te notiek.

— Kā ir citās pilīs tepat Latvijā?

— Ejot pa pili, radinos nepierast pie tā, ko redzu. Bet vislabāk sevi no malas var ieraudzīt, aizbraucot pie citiem. Līdzko uzspīdēs spoža saule, ar Alandu Pūliņu apmeklēsim Jaunpili, Cēsu pili un citas.

— Lai veicas!

Alnis Auziņš

Kārli Geigi atceroties

20. III pievakarē tautas nams bija pārvērties par padomjlaiku kultūras namu ar raksturīgām runām, dziesmām un pat *grāņonkām*. Kubalu skolas-muzeja vadītājs biedrs Ivars Abajs darbaļaudis iepazīstināja ar Kārļa Geiges fotogrāfijās dokumentēto Dundagu.

Cilvēks starp cilvēkiem, biedrs starp biedriem, duņdžinš starp duņdžiniem. Tāds bijis Kārlis Geige, bet ar vienu īpatnību — fotogrāfs. Kā uzsvēra I. Abajs, viņš neizvēlējās laiku, kad dzīvot, bet, tajā būdams, pamanījās to apstādināt. Turklāt K. Geige caur savu objektīvu rāda objektīvu Dundagu: kolhozniekus plāvā un vīrus ceļa darbos, iedzīvotājus pilngadības svētkos un 1. maija demonstrācijā, slimnīcā un mazbānīša slīdes nojaucot... Vairāk nekā 20 gadu pēc paša fotogrāfa nāves precīzi datētajiem darbiem ir īpaša vērtība.

«Mēs, pasākuma veidotāji, izvēlējamies divas fotogrāfa dzīves laika raksturīgas norises — ciema darbaļaužu sapulci un bufeti, kuru piedzīvojums tuvinātu mūs pagājušajam laikam un stāstam, ko nes atēls», tā skrejlapā vakara apmeklētājus uzrunāja muzeja vadītājs. Iz-

spēlēt bijušo eleganti, reizē ar zināmu devu humora un ironijas, ar rotaļīgu prieku un iesaistot publiku, — tas nozīmē padarīt stāstāmo dzīvu, emocionālu, neaizmirstamu.

...Skan *Piemaskavas vakari*. Prezidijā aiz galda sēž biedri Zumbergs, Čoders, Abajs, Pūliņa un Muželovska. Aizmugurē lozungs: «Ar jaunām darba uzvarām drošā soli uz priekšu!» Blakus prezidijam balts proletariāta vadoņa krūšutēls, no tā pa kreisi tribīne ar ūdens karafi. Biedrs Abajs atklāj sēdi un piesaka runātājus. Kultūras darba masu vadītāja biedre Muželovska ziņo par bibliotēkas panākumiem darbaļaužu ideoloģiskajā audzināšanā un sociālistiskajā sacensībā. Biedrs Zumbergs, varonīgi izriesis ordenoto krūti, stāsta par panākumiem kolhoza tīrumos. Savukārt biedrs Čoders, atšķirībā no pārējiem iztikdams bez lapiņas, atgādina par pa-

domju skolas nozīmi ideoloģiskajā druvā, veidojot jauno padomju cilvēku, kas nebūs ne krievis, ne latvietis, ne ebrejs, bet gan uzticīgs partijas ideālu nesējs. Arī biedre Pūliņa, iepazīstinādama ar sasniegumiem padomju medicīnā, atgādina, cik svarīgi īstenot dzīvē PSKP kongresa lēmumus. Komunisms ir visas cilvēces gaišā nākotne, bet Partija — laikmeta prāts, gods un sirdsapziņa. Apliecinājums tam ir vētrinie aplausi, kas daudzkārt pārtrauc runātājus, gandrīz pāraugdami ovācijās.

Pie sienām daudz uzskatāmās aģitācijas. Lūk, lozungs par mūžīgām vērtībām: «Taupīt visu un visur!» Tam blakus Iljiča citāts «Jo lielāka daudzveidība, jo bagātāka būs kopējā pieredze, jo drošāk un ātrāk socialisms gūs sekmes, jo vieglāk praksē izstrādāsies vislabākie cīņas paņēmieni un līdzekļi», kurā no pretējās sienas noraugās MRS pirmrindnieki.

Uz galdiem dokumentēts kolhoza laiks: *Dailrades* ceha attīstība, kolhoza *Brīvība* izaugsme, vidusskolas vēsture. Vairāki klātesošie tur ierauga savu aktīvo līdzdalību, ceļot attīstītu sociālistu. Biedrs Ai-

• Kārlis Geige 1960. gadā.

Foto no Kubalu skolas-muzeja krājumiem

gars Zadiņš neslēpj aizkustinājumu, izlasot, ka bijis atbildīgais par pārģaienu *Pionieris celtnieks*.

Noskatījušies biedra Geiges mantojumu padomju masu dziesmu pavadījumā, iepazīstamies ar viņa autobiogrāfiju biedres Gunita Tropiņas lasījumā un ieklausāties biedru Visvalža Biezbarža un Egila Kiršpila atmiņās.

Pie mums, uz zemēm

LABDIEN, VĪDALE!

Vienā no kolhozu laika centriem dzīvo ap 90 cilvēku, kopā ar Cirstēm, Muņiem, Dūmeli un Lapmežciemu — ap 200.

Valda Ludevika: «Nekāda vaina, jādzīvo!»

Imants un Valda Ludeviki, gadu gadiem *Andžakos* čakli strādādami, izaudzinājuši četrus bērnus un nupat tikuši pie jauna mitekļa. Taisnība, glītājā, lielajā dvīņu mājā ieguldīti gan pašu meža, gan krietni bankas līdzekļi. Taču Ludeviku pamatīgums un sekmes drīzāk ir izņēmums ciemā, kur govs nu jau uzlūkojama par retumu.

Jaunajā viesistabā dzerot piparmētru un žāvētu ābolu tēju, iztaujāju Valdas kundzi par darba dzīvi *Andžakos*.

esot varējuši pārdot, tagad jūtams — noiets būs.

Valda atzīst, ka ziemā darba ar lopiem vairāk, vasarā mazāk — tad palaiž ganībās. Dziļurbuma saimniecībā nav, bet savulaik, izmantojot Eiropas standartu ieviešanas projektu, izrakta jauna aka. «Lejā tek avots. Izmaksas tikai tādas, lai savilktu pa vietām».

Apsēklošanas jautājumu Ludeviki atrisinājuši, nopērkot Brunī. Ziņkaroju, vai bulli nepieprasa kādi kaimiņi. «Nedrīkst dot!» Valdas kundze apskaidro manu nesaprašanu. «Bet nav jau nemaz, kas varētu prasīt. Tuvumā govis tikai Stārķiem».

Labi, Brunis savu darbiņu padara godam. Bet vai govslomu ģimēnijas ģimenes pieaugumu iespējams paredzēt? *Andžaku* saimniece skaidro: «Kad govs atslaucas, tad pēc mēneša vai diviem sēklojas. Ja ganāmpulku diendienā redz, tad zina. Tagad martā būs birums kādām sešām.

Martā dzimušās nākamgad maijā pārdosim. Teļi ziņ līdz 8 mēnešiem, tad nošķiram. Kad ņemam no mammām nost, tad kādu nedēļu ir koncerts — vieni blāuj, otri, bet tad norimstas.»

Padzēruši tēju ar cepumiem, apskatāmies jauko mitekli. Valda stāsta: «Pirms trim gadiem ielikām pamatus, no Ziemassvētkiem esam jaunajā mājā. Dvīņu mājas otrā galā dzīvo dēls Jurģis ar sievu un diviem bērniem.

Aizņēmums būs ilgi jāatmaksā. Par laimi, citu kredītu nav».

Izstaigājot māju, uzzinu, ka nosiltinātas sienas, ielūkojos nelielajā katlu mājā, kuras kurtuve diennaktī apēd tikai tačku malkas, nodrošinot siltumu ne tikai telpām, bet arī ūdenim un grīdā iebūvētajai «čūskai»! Veco 19. gadsimta māju, kas celta bez pamatiem, uz stūros ieliktiem akmeņiem, dēls domājis pārbūvēt par pirti.

Painteresējos, vai *Andžaku* zemnieki neāva kājas, kad daudzi laucinieki brauca protestēt. «Pareizi jau bijal!» Ludevikas kundze saka, taču tūdaļ piebilst: «Bet vai tas ko atrisinās? Un Imants teica, ka viņam nav tik laba traktora! Savulaik daudzi, paņemot kredītu tehnikas iegādei, pirka dārgākos traktorus. Mēs iegādājāmies parasto *Belarus*. Nekāda vaina. Jādzīvo!»

• *Andžaku Brunis ir ārpus konkurences.*

Un cik daudz zemnieku dzīvi uz vienu vai otru pusi spēj pastūrēt nozares ministrs?

«Uzskatu, ka neviens neko nespēj ietekmēt, tā ir mafija! Valdošajām partijām ir teikšana. Par daudz to! Varbūt 2 — 3 būtu labāk. Vai viens bezpartejiskais ko iespēs? Jo projām plēšas par krēsliem. Un vēl visiem ir radu radi. Tiem arī vajag.

Vēlēšanās vienmēr piedalāmies. Ko es izsvītroju, tā ir mana darīšana. Tagad gan nezinu, par ko balsot.

No valdības maz ko sagaidīt. Kā paši mācēsim, tā dzīvosim. Mums lauksaimniecība ir vienīgā iespēja pastāvēt. Uz ārzemēm es nebrauktu, mani bērni arī ne. Esam latvieši, te ir mūsu dzimtene.»

«Mēs vairāk paši par sevi»

Saieta namā — bijušajā skolā — bija sapulcējušies Vīdales valde, izņemot Smaidu Enzeli: Ilda Burnevica, Aina Bērzkalne, Lauma Ludevika un Anda Bērzkalne.

Gunāra Laicāna valdīšanas laikā iedzīvotāji sapulcē no Vīdales, kā arī no Cirstu un Muņu ciema ievēlēja valdi, kas gan laika gaitā pamainījusies. Valde pulcējas reizi ceturksnī un arī pēc vajadzības. Apspriežamie jautājumi: pavasara talikas, sporta dienas, vēl kādas saimnieciskas lietas. Šad tad pie sevis uzaicina izpilddirektoru. Savulaik uz sēdēm regulāri braucis Austris Kristapsons, tagad neviena «sava» deputāta nav. Droši vien kāds jāuzrunā.

Cieminieku dzīvi nosaka darba iespējas, kā arī pašu griba darboties un pašvaldības finansiālais atbalsts. Pēdējais samazinājies tikai šogad. Valde pateicas pagasta padomei par līdzšinējo palīdzību gan saimnieciskajā dzīvē — kādu grants vai smilšu kravu, degvielu zāles pļaušanai —, gan sporta sacīkšu rīkošanā.

Pavasārī valde aicina sakopt lielo platību ap bijušo skolu. Ar pašu valdes cilvēku, ģimenes locekļu un kaimiņu spēkiem galā tiekot. Vairāk nekā puse dzīvo attālā, izkaisīti, — kur *Zaķi*, *Lecnieki*! Satiksme vīdālniekiem ir laba, taču valdes cilvēki uzsver, ka no tālākām vietām bez saviem riteņiem nekur netikt, piemēram, no Cirstēm. Kaimiņš kaimiņam jau nu izlīdzot.

Pensionāri pirms Ziemassvētkiem pulcējas uz atpūtas vakaru. Ierodas ap 20 — 25, lielākoties no Vīdales centra, bet valde rūpējas, lai tiktu arī no Cirstēm. Zāle bijušajā skolā ir labu labā un noderētu visādiem godiem. Būtu tik gribētāji! Pirms Ziemassvētkiem koncertē Ritas Zemtiņas ansamblis *Sendienas* un Dundagas Mākslas un mūzikas skolas Mūzikas nodaļas audzēkņi.

Andas Bērzkalnes lielā rūpe un sāpe ir sports. Pirms gadiem septiņiem Anda ar brāļa Ērika palīdzību sākusi rīkot sporta dienu. Sākumā atsaukušies vairāk par simtu sportot gribētāju, tāpēc nolēmuši rīkot divreiz vasarā: pirmajā jūnijā, starptautiskajā bērnu aizsardzības dienā, sporta svētki bērniem un jauniešiem līdz piecpadsmit gadiem, augustā — pieaugušajiem. Bērni un pusaudži vien bijuši kādi 30 — 40. Diemžēl pēdējos gados skaits ievērojami sarucis, un šogad sacensības, iespējams,

notiks vienreiz — visiem kopā. Pēc sporta svētkiem ierasta ir zaļumballe, sākumā spēlējis Vigo Graudiņš, pēdējos gados — bijušais kaļķenieks Andis Nierliņš. Lielu pateicību gan sportistu, gan pensionāru atbalstīšanā Anda saka veikala īpašniekam Intam Šermukšnim.

«Kaļķenieki šķiet ro-sīgāki. Mūsējie tik ļoti sevi ierāvušies, ka reizēm dūša apskrienas», Anda turpina. «Vēl pirms pāris gadiem tepat skolas mājā pa vakariem rīkojām galda tenisa, novusa un dambretes sacensības. Pamazām vien apsīka. Bet pie sevis runā, ka nekas nenotiekot. Pat volejbolu spēlē aizvien retāk. Kādreiz uz laukuma visiem vietas nepietika, sevišķi jau pirms sporta dienas trenējoties. Labajos laikos bija pat sešas komandas, pa 4 dalībniekiem katrā, gandrīz no visiem apkārtnējiem ciemiem».

Vai dančus nepieprasa? Diskotēkas jau gribot, un tādas kādreiz notikušas. Nu ja, vajag apsardzi. Arī to varētu sagādāt. Bet — pašiem jauniešiem grūti savākties. «Bērni izauguši, daudz jauno ģimeņu prom — Dundagas centrā vai vēl tālāk. Iedzīvotāju skaits samazinās», papildina Aina Bērzkalne. «Darbavietu nav. Ko te jaunām ģimenēm darīt?» Ilda Burnevica vaicā un pati atbild: «Zemes darbi ir sūri un grūti, tie nepatīk». Vēl pirms dažiem gadiem centrā gandrīz katram bijusi govs. Tagad tikai divas.

Kam ir kāds darbs, tas brauc strādāt uz Kolku, Melnsilu un Dundagu. Pasta vairs nav, skolas nav, feldšerpunkta tāpat. Meža darbi patlaban beigušies. Muņos pirms pāris gadiem bijusi iecere uzsākt akmeņu drupināšanu, taču vissējās. Grants karjerā gan darbs noris cauru gadu. Bet no vīdālniekiem laikam viens tur strādājis. «Ogām un sēnēm šogad būs daudz lasītāju», teic Ildas kundze, piemērinot: «Ja tik būs, ko lasīt». Ja nav darba, samazinās ienākumi, ko jūtot arī veikalnieks I. Šermukšnis.

Saieta nams ar bibliotēku ir Vīdales vienīgā stute, vismaz kaut kādas sabiedriskās dzīves ass. Ildas kundze pauž bažas: «Bail, ka neliķvidē bibliotēku. Tad gan Vīdalē nekā vairs nebūtu».

Bibliotekāre Aina stāsta, ka saietā namam, ko pašvaldība uztur, nākamgad ar projekta naudu plānots remontēt jumtu. Bibliotēka gadā apkalpo ap 70 lasītāju, šogad divos mēnešos ap 35. Internetu tikpat ilgā laikā lietojuši 116. Ne tikai vietējie jaunieši, brīvlaikos arī tie, kas skolojas citās mācību iestādēs, arī cilvēki gados, kas meklē darbu, kam jāiet auto vadīšanas kursos. Ierasti liela piekrišana ir preseī.

Uz sarīkojumiem pagasta centrā un uz teātri Rīgā vīdālnieki brauc aizvien retāk. Ilda Burnevica skaidro: «Agrāk bieži braucu kopā ar Dundagas pensionāriem. Nu jau kļūst par dārgu... Ļoti daudz aiziet zālēm. Kādu laiku Rīgas prieki jāatliek».

«Kaut kā jau kuļas», tā, kopā savēlot, dzīvi Vīdalē raksturo Ilda Burnevica. Aina Bērzkalne piebalso

• Dana, Dodžers un Andis Vītoli.

cerīgāk: «Pagaidām dzīvot var».

Lai Lauku lauki neaizaugtu

Mantoto zemi *Laukos* 7 gadus kopj Andis Vītols. Vīdalē trīsdesmitgadīgajam puisim pieder arī gateris. Pats Andis ar ģimeni gan dzīvo vecāmmammās mājā Ildzerē.

Lauku piemājas saimniecībā ir 30 ha zemes, kas kopš kolhoza beigām bija palikusi atmatā. «Nevarēju izturēt, ka viss aizaug, tāpēc pamazām sāku apstrādāt laukus», Andis stāsta. «Tehnikā ieguldīju savu naudu — nopelnīto un no meža. Labi, ka neņēmu kredītu! Nopirku divus traktorus, MTZ-82, arklus — vienu jau pirmajā gadā nolietoju, kamēr iestrādāju akmeņaino zemi. Sēju graudaugus — pārsvarā rudzus, drusku auzas un miežus, pavisam nedaudz kviešus. Tagad arī zeme uzarta, bet pagaidām to iznomāšu Mārim Kriķītim. Pats vairs nejaudāju pavilkt. Agrāk vēl kādu latu no meža varēja paņemt, tagad nekā. Diemžēl ar graudkopību neko nespēju nopelnīt. Tajā galā man vienīgajam ir apstrādātie lauki, tāpat vienīgā vieta, kur meža zvēriem baroties. Pats esmu mednieks, pa nakti 100 cūkas esmu saskaitījis. Ne jau katru nakti var sargāt, ne visas nometīt. Pērn sāku kult labību, uzņāca lietavas, palika 8 ha lauks. Pa nedēļu to notīrīja».

Tagad vajadzētu atjaunot visu tehniku. Kaut ko vēl var lāpīt, bet — cik ilgi? Pašlaik pirtk būtu milzu risks, ņemt kredītu — nekādā ziņā! Vaicāju, kāpēc Kriķītim tur rentētos. Uz to Andis atbild: ja pašam ir lopi un ja ir vairāk tehnikas, piemēram, savs kombains, tad ir mazliet citādi.

Andim Vīdalē pieder arī gateris. Tas darba kārtībā, tikai pašlaik neesot jēgas darbināt. «Pats vien tur esmu strādājis. Jau pērn cenas sāka kristies, pirms tam gan uz *Kurekss* vedu materiālus. Tagad varbūt atmaksājas tikai tiem, kam ir milzīgs apjoms».

Andis lūko uzturēt ģimeni ar diviem maziem bērniem, meklējot darbu celtniecībā. «Uz laukiem kaut kā iztikt var», jaunais vīrietis ir pārliecināts. «Kartupeļus Vīdalē savām vajadzībām izaudzēju. Rukši tik tālu neaiziet. Tagad jāizdzīvo. Kam tad īpaši labāk klājas?»

Ar vīdālniekiem tikās Alnis Auziņš
Diānas Siliņas foto

Raibs kā dzeņa vēders

Pensionāri svin

7. III gada pirmo balli Tautas namā svinēja pensionāri.

Sveicām ceturkšņa jubilārus. Ansamblis *Sendienas* īpaši dziedāja dziesmu katram gaviļniekam. Ar interesi klausījāmies Baibas Tenderes, Ainas Šleineres un Ārijas Jāvaldes uzvedumus un jo īpaši Baibas mazmeitas, deviņgadīgās Rebekas Rozenštrauhas dzejoli *Dundaga*:

Cik skaista šovakar Dundaga, Viss tik klusi, klusi. Cik skaista šovakar Dundaga, Vējš lido uz dienvidu pusi.

Cik skaista šovakar Dundaga, Es gultiņā liekos. Jo visa šī diena skaistā Pavadīta vienos priekos.

Cik skaista šovakar Dundaga, Ziemas dienā aukstā. Dieviņ, Dundagas nākotne Ir tik tavā plaukstā.

Ballē kā vienmēr spēlēja Georgs ar dēlu, bet... tikai līdz pussešiem. Diemžēl mūsu ballēs mūzikas laiks rūk. Šoreiz gan bija izdevies sadabūt magnetofonu, par to liels paldies Smaidai Šnikvaldei. Tāpat paldies Guntim Gulbim, kas turpināja spēlēt balli līdz 20.00!

Ārija Ansaberga

Labdarības koncerts

21. III vēlā pēcpusdienā dundadzieki pulcējās pilī, lai piedalītos labdarības koncertā un tā palīdzētu pensionētiem Latvijas kordiriģentiem. Stāsta Kultūras centra vadītāja Smaida Šnikvalde.

Jau 22. II ar daudziem koncertiem sākās Latvijas kordiriģentu asociācijas rīkota akcija *Ar dziesmu palīdzēsim*. Talsu rajonā vienīgie piedalījāmies ar koncertu. Pilī dziedāja pagasta jauktais koris un daži konkursa *Cālis* un *Gailis* dalībnieki,

vidusskolas jauniešu ansamblis, ko zāle uzņēma ar lielu sajūsmu, skaisiti dejoja *Sensus* un horeogrāfijas klases dejojājas. Marimbu lieliski spēlēja Mākslas un mūzikas skolas audzēkņi Pauls Ķierpe un Dzintars Pētersons.

Zāle bija visai piepildīta, netrūka arī jauniešu. Koncertā saziedoja Ls 56, ko ieskaitījām fondā *Ziedot*.

Jebkuram, kas koncertu nav apmeklējis, bet vēlas ziedot, ir vairākas iespējas to darīt, nosaucot konkrēto diriģentu, kuru atbalsta: interneta adresē *www.ziedot.lv* zvanot pa tālruniem 67951520, 29299760 un rakstot vēstuli uz adresi: Smilšu iela 5, Saulkrasti, LV 2160; ziedot var, arī pārskaitot naudu fondā *Ziedot*, reģ. Nr. 40008078226, Hansabanka, kods HABA LV22, konta Nr. LV95HABA 0551006150241, mērķis — ziedojums projektam *Ar dziesmu palīdzēsim*.

Diāna Siliņa

Literāti un uzņēmēja

Ziemas izskaņā dvēseli sasildīja Dzeja. Ar to 27. II jūras sapņos iepriecināja rajona literāti Maija Laukmane un Zigurds Kalmanis.

Ar abu gādību izaugusi vesela plejāde Talsu novada dzejnieku un rakstnieku. Jauki bija klausīties cieņjamās dzejnieces stāstījumā, kāpēc viņa raksta gan pieaugušajiem, gan bērniem. Maiju Laukmani rosinā gaisotne bibliotēkā kopā ar bērniem. Savukārt novadpētnieks Z. Kalmanis čakli izzina Pastendes pusi un izpētīto apkopo grāmatās. Viņš rosināja atmiņas par Dzejas klubu, kad kopā ar Aleksandru Pelēci bieži viesojās Dundagā.

Vēsmas Einštāles omulīgajā kafejnīcā baudījām ne tikai dzeju, bet arī svecīšu izstādi. No sirds gribas novēlēt, lai labās ieceres turpinās, lai tās palīdz pārvarēt krīzi un lai dzejniekus vienmēr pavada viņu

mūza. Vēsma pagaidām vēl bikli sola ko līdzīgu nākotnē. Jā, varbūt tieši nedrošie laiki ļauj uzplaukt citām vērtībām? Gandrīz pirms 100 gadiem, arī grūtos laikos, Latvijā viens no pirmajiem mecenātismu iedibināja Augusts Dombrovskis. Varbūt Vēsma varētu kaut nedaudz stutēt mūsu puses kultūras dzīvi? Nebūsim vienaldzīgi arī mēs, pārējie, atbalstīsim ieceres, ierodoties uz pasākumiem un sagādājot jaunkus brīžus sev, rīkotājiem un dalībniekiem!

Velta Metene

Arvīda Blūmentāla zīmē

16. III leģionārus pieminēja arī Dundagā. Atcere sākās pie *Krokodila*, kur satikās cilvēki 10, lai pie nosnigušā pieminekļa atcerētos Latvijas traģiskās vēstures lappuses varoņus. Miervaldis Ceimurs nolasīja Riharda Kalniņa veltījumu Leģiona dienai — *1944. gada 23. augusts*. Sniegā iegūla sārti un dzeltenī ziedi.

Pēc Kultūras centra vadītājas Smaidas Šnikvaldes laipna uzaicinājuma pasākuma dalībnieki devās uz pili, lai Ainas Pūliņas vadībā aplūkotu izstādi *Krokodila ligzda*, kas veltīta bijušajam leģionāram un vēlākajam krokodilu medniekam Arvīdam Blūmentālam. Ainas kundze uzsvēra, ka pasauli šis vīrs interesē kā cilvēks ar neparastu dzīvi, bet mums, latviešiem, viņš atgādina par mūsu tautas traģisko likteni. Atrazdamies Vācijā un nezinādams, uz kuru zemi braukt, *Būdenu* Arvīds salauza dažāda garuma sērkokciņus, izdomājot valstis, kurai katrs atbilst, un izlozēja — Austrāliju. Krokodilus viņš medīja, lai iztiktu, un tā bija skarba nodarbošanās.

Kad jau visi bija sasēduši Tūrisma informācijas centrā pie apaļā galda, Ainas kundze pastāstīja par Arvīda vienīgo mīlestību Vandu un nolasīja fragmentu no dižā krokodilu mednieka dienasgrāmatas, kas pauda viņa vientulību un skumjas pēc Vandas atraidījuma. Zaudēta bija Latvija un arī viņa mīlestība...

Kad pievienojās Dundagas pagasta padomes priekšsēdētājs Aldons Zumbergs, Smaida kopā ar viņu sveica vienīgo klātesošo leģionāru, kurš 16. III svin arī vārda dienu, — Gunti Avotiņu.

Dzerot tēju, pasākuma dalībnieki pārsprieda politiku toreiz un tagad.

Diāna Siliņa

Administratīvajā komisijā

24. II sēdē izskatītas 13 administratīvā pārkāpuma lietas — 11 administratīvā pārkāpuma protokoli, kurus sastādījis Dundagas pašvaldības policijas inspektors, 1 — Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes Talsu rajona nodaļa un 1 administratīvā pārkāpuma lieta no Talsu rajona tiesas par audzinoša rakstura piespiedu līdzekļu piemērošanu bērniem.

Pēc Latvijas Administratīvo pārkāpuma kodeksa 173. panta 1. daļas par bērna aprūpes pienākumu nepildīšanu, kas saistīti ar bērna audzināšanu (nepilngadīgo smēķēšana), — 4 protokoli; 186. panta 1. daļas par dzīvošanu bez derīgas pases — 2 protokoli; 172. panta 3. daļas par alkoholisko dzērienu nodošanu nepilngadīgā rīcībā — 1 protokols; 210. panta 3. daļas par audzinoša rakstura piespiedu līdzekļa piemērošanu bērniem — 1 Talsu rajona tiesas lēmums.

Par 25.04.2008. Dundagas pagasta padomes saistošo noteikumu Nr. 9 *Par sabiedrisko kārtību Dundagas pagastā* pārkāpšanu: par Dundagas vidusskolas skolēnu iekšējās kārtības noteikumu neievērošanu — 3 protokoli; par sistemātisku pārmērīgu alkoholisko dzērienu lietošanu, žūpošanu — 1 protokols; par atrašanos sabiedriskā vietā ar atvērtu alkoholiskā dzēriena iepakojumu — 1 protokols.

Divus protokolus komisija nolēma izskatīt nākamajā sēdē.

Dace Kurpniece,
Administratīvās komisijas sekretāre

Atbalsts meža īpašniekiem

Vēl līdz 17. IV Lauku atbalsta dienestā meža īpašnieki var pieiekties uz Lauku attīstības programmas pasākumiem *Meža ekonomiskās vērtības uzlabošana, Lauksaimniecībā neizmantojamās zemes pirmreizējā apmežošana un Mežsaimniecības ražošanas potenciāla atjaunošana ugunsgrēku un dabas katastrofu radīto postījumu vietās.*

Pasākumā *Meža ekonomiskās vērtības uzlabošana* atbalsta: jaunaudžu kopšanu — gan dabiski, gan mākslīgi atjaunotas mežaudzes ar koku vidējo augstumu līdz 8 metriem; mazvērtīgu mežaudžu nomaiņu. Par tādu uzskata dabiski atjaunojušos izcirtumu vai mežaudzi, kurā vidējais valdošās koku sugas koku augstums ir no 2 līdz 6 metriem un augšanas apstākļiem atbilstošu koku skaits ir mazāks par normatīvajos aktos noteikto; jaunu instrumentu un aprīkojuma iegādi — tos var iegādāties pretendents, kura īpašumā ir vismaz 3 ha aktivitātēs atbalstāmās platības.

Pasākumā *Lauksaimniecībā neizmantojamās zemes pirmreizējā apmežošana* atbalsta: dabiski iesaugušo mežaudžu kopšanu un papildināšanu lauksaimniecībā neizmantojamā zemē. Tā ir zeme, kuru neizmanto lauksaimnieciskajā ražošanā un kuras lietošanas veida mai-

Par sociālo stāvokli

Pagastā 1. I bija 3611 iedzīvotāji, no tiem 646 bērni līdz 18 gadu vecumam, 366 personas ar invaliditāti, 54 bezdarbnieki, 1. II — 84. Ārpusģimenes aprūpē (1. I dati) atradās 18 bērni bāreņi, bez vecāku gādības palikušie bērni, no tiem 4 — bērnu ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijās, 14 — aizbildniecībā. Krīzes centrā ģimenēm ar bērniem *Paspārne* pērn sniegta psiholoģiskā un sociālā rehabilitācija 2 pagasta bērniem.

Sociālais dienests aprūpē arī dzīvesvietā — pērn 5 Dundagas pagasta pensionārus. Vienu ģimeni aprūpēja privātpersona uz līguma pamata. Sociālais darbinieks regulāri strādā 9 pagasta sociālā riska ģimenēs. Pavisam dienesta redzeslokā tādu ir ap 20.

Pērn Sociālajā dienestā noturētas 46 sēdes, izskatīti 249 iesniegumi pabalstu saņemšanai un izvērtētas 208 materiālo ienākumu deklarācijas. Trūcīgo ģimeņu statuss noteikts 68 ģimenēm, pavisam 258 personām. No pašvaldības budžeta līdzekļiem sociālajiem pabalstiem 2008. gadā izmaksāti Ls 16769, no tiem: brīvpusdienām Ls 3192; ēdināšanai un dienas maksai bērnu dārzā Ls 2039; malkas iegādei Ls 1560 (trūcīgām ģimenēm Ls 400, vientuļajiem pensionāriem Ls 1160); aprūpei Ls 240; medikamentu daļējai apmaksai Ls 293; ārstēšanās izdevumu daļējai apmaksai Ls 344; bērnu izglītībai (mācību līdzekļu iegādei, apģērbam) Ls 245; komunālo izdevumu daļējai apmaksai Ls 414; iztikai Ls 412; ārkārtas situācijās, īpašos gadījumos Ls 788; apbedīšanai Ls 500; no ieslodzījuma atbrīvotām personām Ls 120; beidzoties aizbildniecībai Ls 440; bāreņiem vai bez vecāku gādības palikušiem bērniem, turpinot mācības pēc pilngadības sasniegšanas Ls 1920; garantētā minimālā ienākuma pabalsti Ls 557; bez vecāku gādības palikušiem bērniem ārpusģimenes aprūpes izmaksām Ls 3705.

Ineta Mauriņa

Vēlēšanas gaidot

Katram vēlētājam, kas 6. VI dosies uz vēlēšanu iecirkņiem, jāzina, kur viņš var vēlēt un vai gājiens nebūis veltīgs.

Balsošanā izmantos vēlētāju sarakstus, t.i., katrs vēlētājs varēs nobalsot tikai reģistrētajai dzīvesvietai atbilstošajā vēlēšanu iecirknī. 6. VI balsosim gan par Eiropas Parlamenta, gan par Dundagas novada domes deputātu kandidātiem. Dundagas un Kolkas pagastā to varēs 5 iecirkņos: Dundagā — Dundagas pilī, Nevejā — *Nevejas skolā*, Vīdalē — *Vīdales skolā*, Kaļķos — *Vārpniekos*, Kolkā — Tautas namā.

No 23. līdz 28. III katram vēlētājam **būtu** pa pastu jāsaņem savā deklarētajā dzīvesvietā Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes paziņojums par to, kura iecirkņa sarakstā vēlētājs ir reģistrēts. Bez maksas šādu informāciju varēs saņemt arī internetā.

Līdz 12. V vēlētājs, iesniedzot rakstisku pieteikumu, varēs mainīt reģistrēto vēlēšanu iecirkni uz citu. Pašvaldību vēlēšanās vēlēšanu iecirkni drīkst mainīt tā vēlēšanu apgabala robežās, kurā vēlētājam ir deklarētā dzīvesvieta vai pieder nekustamais īpašums (piem., Mazirbes iedzīvotāji var izvēlēties bal-

sot Nevejā, Dundagā vai citā Dundagas novada teritorijā esošā iecirknī, ja tas viņiem būs ērtāk).

Vēlēšanu dienā visi vēlēšanu iecirkņi būs atvērti no plkst. 7.00 līdz 22.00. No 3. līdz 5. VI vēlēšanu iecirkņos varēs nobalsot iepriekš (ja to nevar vēlēšanu dienā).

Lai vieglāk būtu izdarīt izvēli, no 27. V līdz pat vēlēšanu dienai visos vēlēšanu iecirkņos būs iespējams iepazīties ar deputātu kandidātu sarakstiem, priekšvēlēšanu programmām, vēlēšanu kārtību. Iecirkņu darba laikus izlikis pie iecirkņiem. Dundagas novada domē ir jāievēl 13 deputāti.

Vēlētāji! Lai nobalsotu, līdzī jāņem LR pase. Ejot uz vēlēšanām, pārbaudiet tās derīguma termiņu. Novēlēt var tikai katrs personīgi. Nobalsot varēs arī dzīvesvietā, pirms tam iesniedzot vēlēšanu komisijai **rakstisku pieteikumu**, norādot: vārdu, uzvārdu, personas kodu, atrašanās vietas adresi, neierašanās iemeslu (pieļaujami divi — veselības stāvokļa dēļ vai ja ir slimnieka kopējs), datums, paraksts. Pieteikumu veidlapas var saņemt vēlēšanu iecirkņos, tie jāiesniedz līdz 6. VI plkst. 12.00. Ja nav iespējams nokļūt pēc pieteikuma veidlapas, var būt arī paša rakstīts iesniegums, kurā jābūt visām minētajām

ziņām. Pirms balsošanas iepazīstieties ar balsošanas pamācību!

No 23. III līdz 17. IV izsludināsim pieteikšanos darbam visos vēlēšanu iecirkņos (visus pieteikumus izskatīs Dundagas novada vēlēšanu komisijā un ievēlēs katra iecirkņa komisiju — 7 cilvēkus).

Svarīgākie datumi

☞ 23.–28. III — paziņojumu saņemšana par vēlēšanu iecirkni, kurā jābalso.

☞ Līdz 17. IV iespēja pieteikties darbam visās vēlēšanu iecirkņu komisijās.

☞ 17.–27. IV — kandidātu sarakstu iesniegšana pašvaldību vēlēšanām (novada vēlēšanu komisijā Dundagā).

☞ Līdz 12. V iespēja mainīt vēlēšanu iecirkni.

☞ 27. V–5. VI — iespēja iepazīties ar kandidātu sarakstiem, priekšvēlēšanu programmām un balsošanas kārtību (vēlēšanu iecirkņos).

☞ 3.–5. VI — iepriekšējā nobalsošana (visos vēlēšanu iecirkņos).

☞ 6. VI — Eiropas Parlamenta un pašvaldību vēlēšanu diena.

Par visu neskaidro varat jautāt pa tālruni 63237851 vai zvanīt uz Centrālo vēlēšanu komisiju.

Sandra Kokoreviča,
Dundagas novada vēlēšanu komisijas priekšsēdētāja

Ak, pavasar, ak, pavasar!

Cāli, gaiļi un Rudaste

Saulainajā 28. II starp pils skatuves spilgti izplaukušajiem ziediem balsis mēroja Dundagas cāli un gaiļi.

Viņus pieteica skaistā un amizantā, bet izsalkusī lapsa Rudaste, kas, ja labi ieskatījās un ieklausījās, drusku atgādināja pils direktori Baibu Dūdu. Lapsa vēroja, kurš cālītis un gailītis tāds apaļāks un gardāks. Rudastes konkurenti — Mariņa Čaunāne, Vaira Kamara un Artūrs Šņikvalds — savukārt vērtēja dalībnieku uzstāšanās māku un dziedātprasmi. Arī skatītāji — gandrīz pilna zāle — varēja izvēlēties, viņuprāt, jaukāko cāli un gaiļi.

No 8 cāļiem par skatītāju simpātiju kļuva Annija Paula Heiberga, bet žūrija par Dundagas Cāli 2009 at-

zina Andu Šmēdiņu. Pārējie cāļi arī saņēma dažādas nominācijas: cits bija pūkainākais vai šarmantākais, vai smaidīgākais, vai priecīgākais, vai mazākais... Gaiļu konkursā skatītāju balvu saņēma Aivita Rulle, bet žūrija par savu simpātiju izvēlējās Sindiju Smilgu. Par Dundagas Gaiļi 2009 kļuva Elīza Gerdiņa.

Mazie dziedātāji ar ziediem pateicās savām skolotājām, kas viņus sagatavoja konkursam: Sandrai Cīrvelei, Dacei Šmitei un Lindai Vīksnai.

Aizkustinātā Rudaste solījās vairs cāļus un gaiļus neaiztikt, bet

• Rudaste ar šarmantāko cāli Evelīnu Martu Upīti.

Autores foto

tikai klausīties to skaistajās dziesmās. Mazuļi noticēja un pēc koncerta labprāt kopā ar viņu fotografējās. Turēsim arī mēs Rudasti pie

vārda un nakamgad pārskaitīsim cāļus un gaiļus.

Diāna Siliņa

Pirmais pavasara vēstnesis

Man pavasaris saistās ar lauku cīruļa balsi, kuru marta sākumā var dzirdēt gandrīz jebkur — mežā, uz lauka, virs ciemiem, visur.

Tie ir pirmie cīruļi, kas savu dziesmu un saucienu pavadībā dienu un nakti migrē pāri Latvijai uz ziemeļiem — Igauniju un Skandināviju. Mūsējos jau aprīlī varēs regulāri sastapt to īstajās ligzdošanas vietās — klājās lauku ainavās, ganībās, pļavās, arī purvos.

Ligzdošanas vietās pirmie paras-

ti parādās tēviņi, kuri izvēlas un rūpīgi apsargā savu teritoriju. Jau aprīļa otrajā pusē mātītes uz zemes, seklā iedobē būvē labi paslēptu ligzdu, kas vīta no sausiem salmiņiem un izklāta ar dažādu dzīvnieku matiem, dažkārt arī vilnu. Cīruļu izplatības ziemeļu rajonos tie būvē daudz siltākas ligzdas — ar biežākām sienām un bagātīgāku matu un vilnas izklājumu. Šajā laikā tēviņš turpina dziedāt, pavada un apsargā mātīti.

Cīruļiem, līdzīgi kā čipstēm, aizmugurējā pirksta nags ir ievērojami garāks par pārējiem. Mēģinot izprast šīs fizioloģiskās īpatnības noderīgumu, daži zi-

nātnieki ir izteikuši varbūtību (un esot pat redzējuši), ka garo pirkstu cīruļi izmanto ligzdas pīšanā — kā sava veida adāmadatu, tomēr par ticamāko naga funkciju uzskata kopējā pēdas laukuma palielināšanu, proti, lielāka pēda — stabilāka iestāna.

Dējumā lauku cīruļim ir 2–6 raibas olas. Gadā var būt pat trīs dējumi. Mātīte perē olas aptuveni divas nedēļas. Gadījumā, ja ligzdai tuvojas cilvēks vai kāds cits iespējamais plēsējs, mātīte parasti turpina sēdēt ligzdā līdz brīdim, kad sadursme ar kāju vai citu iznīcinošu objektu vairs nav novēršama. Vēlāk, kad mazuļi jau ir izšķīlušies, mātīte ir daudz tramīgāka un, jūtot mazāko draudu, nolido no ligzdas, izdodot uztraukuma pilnu saucienu sēriju.

Mazuļus baro abi vecāki. Aptuveni pēc pusotras nedēļas mazuļi, neapguvuši lidot prasmi, ligzdu pamet. Vecāki vēl nepilnu nedēļu turpina mazuļus barot un aizsargāt. Pēc tam mātīte sāk būvēt jaunu ligzdu, kamēr tēviņš gandrīz nedēļu uzmana lielos bērnus.

Lauku cīruļu ēdienkarti veido dažādi kukaiņi — zirnekļi, daudz-
kāji, dažādas kūniņas, sienāži un

pat sliekas. Dažkārt cīruļi ēdienkarti papildina ar sēkliņām un pumpuriņiem.

Cīruļiem ir lērums ienaidnieku. No gaisa tiem var uzbrukt dažādi plēsīgie putni, piemēram, piekūni un vanāgi, no kuriem cīruļi glābjas, krītot no gaisa kā akmeņi un kādā bedrē vai zem krūma sastingstot, reizēm vēl paspējot veikt dažus soļus no nolaišanās vietas, tā maldinot uzbrucēju par savu īsto atrašanos. Uz zemes cīruļim nebūt nav drošāk, gluži pretēji, te dažādu ienaidnieku ir daudz vairāk — lapsas, kaķi, žagatas un vārns, kas, atrodot ligzdu, to veikli nokopj. Biologi šādu lietu kārtību sauc par barošanās ķēdi — nebūs cīruļa, lapsa nebūs paēdusi. Bet vislielākais drauds jebkam, kas atrodas uz zemeslozes, ir no gudrākā un briesmīgākā zīdītāja — cilvēka! Ligzdošanas laikā apstrādājot zemi vai augu kultūras ar dažādiem šķidrumiem, saindējam cīruļu barību, arī pašus putnus, to perējumus un mazuļus. Jā, arī mājas lutekļu — runča Renāra un suņa Rekša — medības piemājas pļaviņā ir un paliek uz cilvēku rēķina.

Helmuts Hofmanis,
Slīteres nacionālā parka ornitologs

nūjotāju klubīņš.

Par Zartapu ūdenskritumu — vienu no augstākajiem un gleznainākajiem sezonālajiem Latvijas ūdenskritumiem, kā arī Šlīteres savdabīgo dabu vispār stāstīja Ina Brauna. Ina ir pieredzējusi dabas pētniece, vides gide, strādājot šeit jau kopš 80. gadu sākuma, iepazīnusi katru vietējā meža kvartālu.

Par Pēterezeru un tuvējo Pīļu dīķa vīgu, galvenokārt no zoologa un kukaiņu pētnieka viedokļa, stāstīja Vilnis Skuja un Kristaps Vilks (attēlā), iepazīstinot ar ūdens ēzeliem, ūdens blusīnām, ūdens lapsenēm, zirgu dēlēm, spāru kā-

purjiem un citiem, kuru dzīves vide ir Latvijas tīrais saldūdens. Kā saka Šlīteres entomologs un Latvijas Universitātes Bioloģijas fakultātes lektors K. Vilks, katram no tiem ir savs dzīves stāsts. V. Skuja izsmēloši skaidroja dzīvnieku dzīvi. Vai Pēterezērā dzīvo purva bruņurupcis? Varbūt... Mums jau gribētos, lai gan pašlaik par to nekas neliecina.

Pēterezera dabas taka gaida dabas draugus visu gadu. Baudiet pavasarī!

Andra Ratkeviča, Slīteres NPA Informācijas daļas vadītāja

Šlīteres bācai — 160!

Šlīteres bāka celta 1849. gadā. Tā ir unikāla — vistālāk no jūras (apmēram 5 km) esošā bāka Latvijā. Kopš 2002. gada Šlīteres bāka ir tūrisma apskates objekts, un katru gadu to apmeklē no 7 000 līdz 10 000 tūristu. Svinot Šlīteres bākas jubileju, **aicinām piedalīties izstādes Šlīteres bācai — 160 kopīgā radišanā.**

Līdz 15. IV gaidīsim jūsu radošos darbus un idejas: zīmējumus, veidojumus, rokdarbus, īsus stāstiņus, teikas, senas un jaunas fotogrāfijas par bāku, jūru un kuģiem. Tos lūdzam nogādāt Slīteres nacionālā parka administrācijas centrā Dakterlejas ielā 3 – 4, Dundagā (Lailai) vai bērnu dienas centrā Mājas, Talsu ielā 7, Dundagā (Alfai).

Izstādi paredzēts iekārtot Šlīteres bākā, 2. stāvā. Tā būs apskatāma no 1. V līdz 15. X. Jautājumi un ierosinājumi pa telefonu 63291066 (Laila).

Laila Pabērza

• Lauku cīruļis Alauda arvensis.

Arņa Dimperāna foto

Pasaules ūdens diena Šlīterē

Šogad Apvienoto Nāciju Organizācija Pasaules ūdens dienu aicināja atzīmēt 23. III.

Dzeramā ūdens trūkums skar miljoniem planētas iedzīvotāju. Pēdējos gados šajā dienā arī pie mums notiek sabiedrību izglītojoši pasākumi par tēmu: ūdens — dzīvības pamats.

Mēs gan esam izņēmums. Latvijas daba un klimats ir dāsnī, arī Slīteres nacionālā parka (SNP) dzīvā radība nezina, kas ir slāpes. No Šlīteres Zilajiem kalniem uz jūru do-

das strautiņi, kas pāraug upītēs un upēs, jau četrus tūkstošus gadu dziļāko no vigām pilda Pēterezers. SNP administrācija šajā dienā aicināja cilvēkus uz pastaigu un sarunu kopā ar dabas pētniekiem Vilni Skuju, Kristapu Vilku un Inu Braunu. Nepilns simts cilvēku no visas Latvijas — gan dundadznieki, gan talsinieki, gan rīdzinieki, pat pāris no Daugavpils bija atbraukuši uz tematisko ekskursiju.

Pasaules ūdens dienā Pēterezera un Zartapu ūdenskrituma viesiem nācās saslavināt kājas, brienot pa saules apspīdēto sniegu un šķērsojot vīgu pa ūdenī iegrimušo laipu. Visiem bija iespēja atvieglot ceļu pāri kangariem un vigām, ņemot talkā nūjas — jaunmodīgos nūjošanas piederumus, kuras piedāvāja žurnāla 36,6°C

Mīlēt Latviju

25. III piemiņas brīdī pie šķeltā akmens atcerējāties notikumus pirms 60 gadiem.

Uzrunu teica pagasta padomes priekšsēdētājs Aldons Zumbergs, bet Smaida Šņikvalde, atbildot uz jautājumu, ko varam darīt represēto labā, sacīja: «Mīlēt savu Dzimteni». Sendienas dziedāja patriotiskas dziesmas, ansamblim pievienojās arī kāda zīlīte. Saksofonu spēlēja Artūrs Šņikvalds.

Kopā ar māmiņām piemiņas brīdī bija Kristīne Emerberga, Ernests Tropiņš un Māra Zadiņa. Vairai Kamaraī blakus stāvēja 10. klašu skolēni.

Pēc tam bijušie represētie pilī noklausījās Krista Iesalnieka un Magdas Frišenfeldes runāto dzeju, prozas fragmentu un pie tējas tases dalījās atmiņās.

Plkst. 18.00, godinot represēto piemiņu, skanēja luterāņu baznīcas zvans un pie dievnama dega sveces.

Diāna Siliņa

Dundagas vidusskola pateicas Aldonam, Sarmītei, Miķelim, Reinim, Andrejam un Martai Zumbergiem par **Draudzīgā aicinājuma** dāvinājumu — enciklopēdijām **Visums** un **Ēģipte!**

Paldies!

Pagasta padome pateicas apzinīgajiem zemju un ēku īpašniekiem, kas laikus samaksā pašvaldībai nekustamā īpašuma nodokli! No janvāra beigām līdz 23. III pašvaldības budžetā iemaksāti 21,8 % no visa 2009. gada aprēķinātā nodokļa. Daudzi maksājuši avansā visu gada summu vienā reizē.

Īpašumi uzliek pienākumu noteiktajos termiņos un pilnā apmērā īpašniekiem maksāt nekustamā īpašuma nodokli. Aicinu darīt to laikus, lai nav jāmaksā papildus aprēķinātā nokavējuma nauda par nokavējumu.

Raitis Sirkels, Nekustamā īpašuma nodokļa inspektors

14. IV plkst. 10.00 pilī Attīstības nodaļā Valsts ieņēmumu dienesta seminārs

Rita Valciņa (1932)
Ilga Šņikvalde (1928)
Alfreds Zīle (1926)
Elza Lugēņina (1922)
Sergejs Švede (1965)

«Dundadznieks» Nr. 3 (84) 2009. gada marts.

Dundagas pagasta padomes izdevums, iznāk reizi mēnesī, reģistrācijas Nr. 000702696, pasūtīšanas indekss pastā 3085.

Redakcijas adrese: Dundagas pils, Dundaga, LV 3270.

Redkolēģija: Gunta Abaja, Alnis Auziņš (redaktors, tālr.: 63237858, epasts: alnis@dundaga.lv), Ēriks Bērzkalns, Sandra Dadze, Baiba Dūda, Uldis Katlaps, Velta Metene, Aivars Miška, Smaida Šņikvalde.

Publicētie materiāli ne vienmēr pauž redakcijas vai izdevēja viedokli. Par datu pareizību atbild tos sniegusī amatpersona, citos gadījumos — raksta autors, intervijās — arī intervējamais. Pārpublicēšanas gadījumā lūdzam atsaukties uz «Dundadznieku».

Iespiests Talsu tipogrāfijā.
Metiens: 500 eks.

Internetā: www.dundaga.lv/avize